UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2014 - 2016

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kateřina Slábová

Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Michal Vacenovský

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES
2014 - 2016

BACHELOR THESIS

Kateřina Slábová

Unemploment of minors and graduates in the Czech Republic

Prague 2016

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Ing. Michal Vacenovský

Prohlášení

Prohlašuji, že přeložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Semčičích dne……. Kateřina Slábová…….

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu Ing. Vacenovskému za odborné vedení, za pomoc a poradenství při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům průzkumového dotazníku a rodině za podporu při tvorbě této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou nezaměstnanosti mladistvých a absolventů v ČR.

Teoretická část se zaměřuje na metody zjištění míry nezaměstnanosti, jejich snížení procenta nezaměstnanosti a důvody vzniku příčin této situace. Zaměřuje se na mladistvé a absolventu jednotlivě. Rozděluje je do kategorií podle vzdělání.

Praktická část se opírá o průzkum respondentů mladistvých a absolventů vysokých škol. Základní výzkumnou metodou byl dotazník a kontakt s respondenty.

Cílem bakalářské práce je navrhnout, jak snížit nezaměstnanost mladistvých a absolventů, pomocí metod a jiných principů. Zjistit, proč klesá zájem o přírodovědné a technické obory a navrhnout řešení, jak opět zbudit zájem o tyto obory.

Klíčové pojmy:

nezaměstnanost
mladistvý
absolvent
trh práce
vzdělání
volná pracovní místa
vysoká obtížnost
nedostatek informací
nedostatek praxe

Annotation

This Bachelor thesis deals with the problems of youth unemployment and graduates in the Czech Republic.

The theoretical part focuses on methods to determine the unemployment rate, the percentage of reduction of unemployment and the reasons for the percentage of reduction of unemployment and the reasons for the causes of this situation. It focuses on minors and graduates individually. It divides them into categories based on education.

The practical part is based on survey of respondented adolescents and university graduates. Basic research methods were questionnaires and a contact with respondents.

The aim of this thesis is to propose how to reduce youth and graduates unemployment through other methods and principles. And also to find out why there is a declining interest in science and technology specializations and propose solutions to re-awaken interest in these sectors.

Key concepts:

unemployment
adolescents
graduate
job market
education
job vacancies
high difficulty
lack of information
lack of experience

OBSAH

ÚVOD **8**

1. POJMOVÝ APARÁT SOUVISEJÍCÍ S NEZAMĚSTNANOSTÍ **10**

2. MÍRA NEZAMĚSTANOSTI MLADISTVÝCH A ABSOLVENTŮ **14**

2.1 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů dle skupin oboru a kategorií vzdělání.. 16

2.1.1. Střední odborné s výučním listem – E,H 17

2.1.2. Střední odborné s maturitou a prakt.výcv. – L/O 18

2.1.3. Střední odborné s maturitou - M 18

2.1.4. Gymnaziální vzdělání - K 19

2.1.5 Vyšší odborné vzdělání - N 19

2.2 MPSV – metodika pro zjištění míry nezaměstnanosti 20

2.3 Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání 20

2.4 Snížení nezaměstnanosti 22

3. NÁZORY, POTŘEBY A POŽADAVKY ZAMĚSTNAVATELŮ, FIREM **26**

4. NEZÁJEM ABSOLVENTŮ O PŘÍRODOVĚDNÍ A TECHNICKÉ OBORY **29**

5. CÍL VÝZKUMU **33**

5.1 Vymezení výzkumného cíle 33

5.2 Otázky a hypotézy 33

5.3 Výzkumný vzorek 34

5.4 Výzkumná metodika 35

5.5 Časová organizace výzkumu podle jeho fází 36

5.6 Výsledky výzkumu 37

5.7 Interpetace a diskuze výsledku 49

ZÁVĚR **53**

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY **54**

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ **57**

SEZNAM PŘÍLOH **58**

ÚVOD

Nezaměstnanost je jedno velké téma, které patří mezi problémy moderní společnosti. Na základě hospodářské krize, se kterou jsme se potýkali, se toto téma více prodiskutovávalo. Nezaměstnanost se prodlužovala a přinášela větší následky. Na krátkou či delší dobu, se mnoho lidí stalo nezaměstnanými. Česká republika se zaměřuje více na nezaměstnané a snaží se nacházet různé způsoby.

Úřad práce ČR slouží jako evidence uchazečů o zaměstnání, poskytuje poradenství a pomoc nezaměstnaným a sociální dávky. Za poslední tři roky Úřad práce ČR prošel významnými změnami. První změna, která byla nastavena, byla veřejná služba, která slouží k motivaci zaměstnaných a chce obnovit pracovní návyky nezaměstnaných. Nezaměstnané chce začlenit do společnosti.

Téma bakalářské práce jsem si zvolila *„Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR“*. Mladiství a absolventi patří k jedné z rizikových skupin na trhu práce. Řadí se mezi ekonomicky aktivní obyvatele, kteří hůře nacházejí zaměstnání. Mladiství a absolventi mají velké nedostatky v praxi, nemají dostatečné pracovní návyky a prokazují se s minimálními zkušenostmi. Pokusím se zjistit důvody jejich nedostatečných informací a překážky, které musí překonat k získání zaměstnání.

Na trhu práce však mohou disponovat nově získanými zkušenostmi po skončení školy, jazykovou vybaveností nebo počítačovými schopnostmi, profesní flexibilitou. Kritická věková hranice je do 25 let, kde musí čelit častému odmítání ze strany zaměstnavatelů. Jejich pracovní náplň je spíše získávána z brigád. Na základě této práce chci poznat, jak školy rozvíjejí vlastnosti mladistvých a absolventů pro získání zaměstnání. Zda firmy poskytují školám informace o důležitých věcech, které by si mladistvý či absolventi měli s sebou ze školy odnést pro získání zaměstnání.

V posledních letech se vyskytuje nízký zájem u mladistvých a absolventů o přírodovědné a technické obory. Na základě průzkumu, který provedla ČR „ *Individuální projekt národní. Podpora technických a přírodovědných oborů 2010*“ zjistíme, proč se mladiství a absolventi obávají těchto oborů. Stojí za tím snad obava, strach či nechuť studovat takto náročné obory? Pomocí dotazníku, uvidíme, jak se k tomu staví nynější absolventi a školy samotné.

Tato práce byla zaměřena na základní problematiku nezaměstnaných a absolventů v ČR.

Výchozím bodem byla literatura zabývající se nezaměstnaností a osobní zkušenosti kontaktu s mladistvými a absolventy.

Praktická část se opírá o výzkum respondentů mladistvých a absolventů (absolventi jsou osoby, které úspěšně ukončili studium nejdéle před dvěma roky, maximálně do věku 30 let Základní výzkumnou metodou byl dotazník, který se týkal zjištění doby nezaměstnání od dokončeného studia, zda absolventi našli práci, která souvisí s jejich vystudovaným oborem, zda jim stačili odborné, praktické znalosti.

Cílem bakalářské práce je zmapovat, z jakého důvodu si mladiství či absolventi nemohou hned po skončení studia najít zaměstnání, programy a výzkumy, které ČR je schopna podstoupit pro snížení míry nezaměstnaných. Cílem BP je navrhnout, jak snížit nezaměstnanost mladistvých a absolventů, pomocí metod a jiných principů. Zjistit, kolik lidí vystudovalo střední školu s výučním listem, střední odbornou školu, gymnázia, poté jejich zaměření na vyšší studia. Dokončení VOŠ, VŠ a uplatnění vystudovaného oboru v jejich zaměstná a problémy na to navazující a jako poslední bod BP je, proč studenti odmítají studium přírodovědných a technických oborů na VŠ.

TEORETICKÁ ČÁST

1. POJMOVÝ APARÁT SOUVISEJÍCÍ S NEZAMĚSTNANOSTÍ

Je zapotřebí zdůraznit některé z pojmů, které souvisejí s nezaměstnaností, jako je například nezaměstnanost, trh práce, kdo to vlastně je uchazeč o práci a jaké druhy nezaměstnanosti dokážeme určit a jak se od sebe liší.

Nezaměstnanost jako taková, má mnoho definic. Existuje mnoho příčin, kvůli kterým nezaměstnanost vzniká. Jedna z příčin může být výkyv hospodářského cyklu, příčina mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, kde může dojít k nesouladu, vývoj inflace a imobilitu pracovní síly, demografické změny, státní zásahy na trhu práce.[1]

Již od začátku přechod ekonomiky na tržní hospodářství ovlivnil vývoj nezaměstnanosti. Uvedeme si několik faktorů. Patří sem nedostatečná podpora malého a středního podnikání a nedostatky zdrojů pro spotřeby investiční výstavby. Došlo k úbytku pracovních míst pro málo kvalifikované pracovníky. Faktor, který způsobil nízkou produktivitu, byl přezaměstnanost z předchozího období, snížila organizaci práce i kvalitu. Poslední z faktorů jsou útlumové programy, které se vyskytují v některých průmyslových odvětvích a zejména v hornictví a ve zbrojařské výrobě.[2]

Nezaměstnanost

Tyto tři požadavky schopných práce, chtějících zaměstnání, jsoucích přes tuto snahu v daný okamžik bez zaměstnání jsou obsahem definice nezaměstnanosti podle Mezinárodního úřadu práce (ILO) v Ženevě. Definice je založena na tom, že osoba schopná práce je v placeném zaměstnání vyřazena a na základě svým vyřazením se nespokojí a hledá nové placené zaměstnání.[3]

[1] KOLIBORÁ, H. Sociální politika 1. 1.vyd.Opava: Optys,2007, str. 117
[2] MAŠTALÍŘOVÁ, D. BP – Nezaměstnanost jako problém veřejné správy str. 7
[3] MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém, str. 16

Trh práce

Trh práce přestavuje v průmyslové tržní ekonomice hlavní distributivní mechanismus. Podle Offeho, kterého již citoval Mareš ve své knize, „*je právní trh institucí řešící problém dvojí alokace. Zatímco z klasického pohledu pracovní trh organizuje produkci a distribuci práce jako směnné vztahy mezi prací a mzdou.*“[4]

Opět je to vyjádřené nabídkou práce a poptávkou po práci stojící proti sobě ve vzájemné soutěži, v níž se vytvoří cena práce. Sorensen Kalleberg, popsal trh práce, kde lidé soupeří o zaměstnání v nějakém procesu produkce.[5]

Od roku 1990 neexistoval v ČR trh práce. Sféra zaměstnanosti byla založena na administrativním nástroji na plánování pracovních sil. Postupně se začala zavádět tržní ekonomika a s tím vznikal i trh práce. Pracovní síla, která vstupuje na trh práce, by měla být dobře uplatnitelná, schopná pružně se adaptovat na nové podmínky, připravená dále se rozvíjet a vzdělávat se. Důležitým faktorem je zde propojení sfér vzdělání a světa práce. Umožňující školskému systému reagovat na měnící se požadavky a potřeby trhu práce. Komunikace mezi sférami musí být efektivní a funkční.[6]

Uchazeč o zaměstnání

Mnoha z pojmů, které souvisí s nezaměstnaností, může být uchazeč o zaměstnání. Je to fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání kontaktní pracoviště krajské pobočky, v jejímž správním obvodu má bydliště, a při splnění podmínek je krajskou pobočkou Úřadu práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.[7]

Dle Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2013, čj. 3 Ads 38/2012-23, jako uchazeč o zaměstnání nemůže být vedena fyzická osoba, *která studuje denní formu studia na základě individuálního vzdělávacího plánu § 18 zákona 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání), neboť je osobou*

[4] MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém, str. 48 cit. Offeho
[5] MAREŠ, P. Nezaměstnanost jako sociální problém, str. 48
[6] http://www.nuov.cz/vzdelavani-a-trh-prace
[7] § 24 - *Uchazeč o zaměstnání*, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

soustavně se připravující na budoucí povolání ve smyslu § 25 odst. 1 písm. r) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.[8]

Kdo je nezaměstnaný

Ne každý, kdo pracuje, je zaměstnaný a na druhé straně také ne každý, kdo nepracuje, je nezaměstnaný.[9] K určení osoby, jež je nezaměstnaná nemůžeme pouze konstatovat, že jde o osobu, která nepracuje, vyskytují se zde mnoho dalších skutečností. Nezaměstnaní mohou být osoby starší 15 let, nejsou zaměstnáni nebo sebezaměstnané, musí aktivně hledat práci např. úřad práce, prostřednictvím inzerátu, zprostředkovatelny práce aj. Nezaměstnaná osoba je schopna nastoupit do práce nejpozději do 14 dnů.

Druhy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost jako taková se může měřit mnoha způsoby. V ČR jsou dva základní způsoby. První způsob používá Český statistický úřad, podle Mezinárodní organizace práce a druhý základní způsob používá Ministerstvo práce a sociálních věcí.[10]

Frikční nezaměstnanost nám vzniká z důvodu času, který potřebujeme k vyhledání místa. Pracovník sám opustí své zaměstnání a hledá si nové (lepší) pracovní místo. Můžeme tento fakt vidět i z opačné strany a to, že zaměstnanec dostane výpověď a opět mu trvá určitý čas, než si najde nové pracovní místo. Nejčastěji se frikční nezaměstnanost bude vyskytovat u studentů, kteří dokončili studium a hledají si své první zaměstnání. Patří sem i zemědělci a stavaři, kteří jsou závislí na sezóně.

Další nezaměstnanost může být **strukturální nezaměstnanost**. Vzniká z důvodu strukturálních změn v ekonomice. V ekonomice dochází k poklesu určitých odvětví, zatímco jiná odvětví nabírají na růstu. Pracovníci ze zanikajících odvětví mohou mít

[8] Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2013, č. j. 3 Ads 38/2012-23 [cit. 1. 4. 2014].
[9] MAREŠ, P. op. cit., str. 16
[10] http://www.penize.cz/80354-co-je-nezamestnanost

jinou kvalifikaci, než by bylo potřeba v odvětvích expandujících. Tím se pracovník stává strukturálně nezaměstnaný. Pracovník musí změnit svou kvalifikaci pomocí rekvalifikacemi.

Vývoj ekonomiky také způsobuje **cyklickou nezaměstnanost**. Cyklická nezaměstnanost zasahuje do všech odvětví v ekonomice. Důvodem vzniku cyklické nezaměstnanosti je klesání HDP a tím roste počet nezaměstnaných. Při této nezaměstnanosti existuje přebytek nabídky práce nad poptávkou po práci.[11]

Dobrovolná nezaměstnanost a **nedobrovolná** je tehdy jestliže při dané mzdové sazbě lidé nechtějí pracovat, jsou dobrovolně nezaměstnaní. Pokud ale při dané mzdové sazbě chtějí pracovat, ale místo neseženou, jsou nedobrovolně nezaměstnání.[12]

Krátkodobá nezaměstnanost je v zemích Evropské unie do jednoho roku, jinak je krátkodobá nezaměstnanost považována doba, obvykle do šesti měsíců nezaměstnanosti.

Dlouhodobá nezaměstnanost je v zemích Evropské unie déle než jeden rok, jinak je dlouhodobá nezaměstnanost brána doba, delší než šest měsíců.

[11] Nezaměstnanost – EDU, edu.uhk.cz
[12] http://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/maek1/texty/07_Nezamestnanost.pdf

2. MÍRA NEZAMĚSTANOSTI MLADISTVÝCH A ABSOLVENTŮ

Míra nezaměstnanosti se řadí mezi důležité makroekonomické ukazatele v ekonomice. Při registrování uchazečů na Úřadě práce se speciálně sledují osoby mladistvé a absolventi, jsou považovány za zvláštní skupinu. Jsou to osoby, které obtížně hledají práci, a také mají větší riziko ztráty. Tyto skupiny jsou opakovaně vystavovány riziku nezaměstnanosti. Dále do rizikových skupin mohou spadat i fyzické osoby se zdravotním postižením, těhotné ženy, kojící ženy, matky po porodu, dlouhodobě nezaměstnaní, uchazeči společensky nepřizpůsobiví.[13]

Z celkového počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání tvoří mladiství a absolventi 6,61% (k 31. 12. 2009). V době ekonomického růstu (2006-2008) se podíl mladistvých zvyšoval až k hranici 22 %, zatímco ekonomická krize způsobila pokles podílu mladistvých pod 12%.[14]

Míra nezaměstnanosti mladistvých a absolventů se vyhodnotí jako podíl registrovaných uchazečů – mladistvých a absolventů z celkového počtu absolventů denního studia ze středních, vyšších a vysokých škol a konzervatoří. Jedná se o podíl absolventů, kteří pracovat chtějí, práci přičemž nemají, tudíž se jedná o celkový počet všech absolventů, kteří tvoří celkovou pracovní sílu absolventů. V této definici se vyskytuje mnoho nepřesností. Žáky základních škol nemůžeme primárně zařadit do zdroje uchazečů o zaměstnání, většina absolventů pokračuje v dalším vzdělání, ale i tak je nemůžeme vyloučit. S obdobným problémem se setkáme i u studentů dálkového studia, kteří nejsou brány za specifickou skupinu, která je sledována, protože práci nacházejí nebo se zabývají jinou činností. Za velký problém já považuji nedostatek informací, zda absolventi dále pokračují ve studiu, zda si chtějí najít první zaměstnání či nikoliv.

[13] BUCHTOVÁ, 2002, zákon č.435/2004

[14] Zpracováno za podpory výzkumné projektu 2D06026 Reprodukce lidského kapitálu financovaného MŠMT v rámci Národního programu výzkumu II str. 3

Vstup do Evropské unie 1. 5. 2004 přispěl ke snížení celkové míry nezaměstnanosti o necelý jeden procentní bod. V souvislosti i s ekonomickým růstem, kdy tempo růstu HDP dosahovalo nad 6 %. Počet registrovaných uchazečů o práci rostl až nad 500 tisíc osob od konce roku 2008. Minima bylo dosaženo v červnu 2008 (297 880 uchazečů) a maxima v únoru 2010 (583 135 uchazečů). Počet uchazečů o zaměstnání registrovaných na Úřadu práce se snížil od roku 2010.[15]

Míru nezaměstnanosti lze také porovnat v rámci celkové nezaměstnanosti absolventů v jednotlivých krajích. Nejmenší míra se nachází v hlavním městě Praha. V této oblasti dosahuje nezaměstnanost absolventů škol rozdílu pouze 0,1% od celkové nezaměstnanosti.

Absolventi se **středním vzděláním s výučním listem** zaznamenali 9,1% míru nezaměstnanosti, což znamená 171 čerstvě nezaměstnaných absolventů. Jejich situace se s počtem nezaměstnaných lepší. Minulý rok počet nezaměstnaných absolventů klesl. V roce 2015 v této kategorii byly počty nezaměstnaných podstatně nižší než v dubnu 2012. Výrazně lepší uplatnění našli absolventi se zaměřením na zpracovávání dřeva, stavebnictví a ze strojírenských a elektrotechnických oborů. Důsledkem tohoto poklesu je rychle se rozvíjející se ekonomika a mírně rostoucí ochota zaměstnavatelů přijímat nové pracovní síly.

Absolventi se **středním odborným vzděláním** zaznamenali 12%, což znamená 100 čerstvě nezaměstnaných absolventů.

Absolventi **gymnázií** zaznamenali 1,1%, což znamená 42 čerstvě nezaměstnaných absolventů a absolventi **s vyšším odborným vzděláním** 5,2%, což znamená 52 čerstvě nezaměstnaných absolventů.

Druhou nejnižší nezaměstnanost absolventů škol má Královehradecký kraj, poté Plzeňský a na závěr Ústecký kraj. Naopak kraje, které zaznamenaly vyšší procento nezaměstnanosti, jsou: Jihomoravské, Zlínské a Moravskoslezské kraje. Důvodem této vyšší nezaměstnanosti je pracovní trh, který je pro absolventy poměrně omezen.

[15] Zpracováno za podpory výzkumné projektu 2D06026 Reprodukce lidského kapitálu financovaného MŠMT v rámci Národního programu výzkumu II str. 3

Mladiství

Mladiství jsou osoby ve věku 15-18 let po skončení povinné školní docházky, která je v současné době devítiletá. Mladiství patří do již zmíněné rizikové skupiny, protože mladistvým chybí pracovní a sociální návyky, pracovní zkušenosti a také nemohou nabídnout kvalifikaci či odborné vzdělání. Mladiství často ztrácejí práci opakovaně a jejich pracovní poměr je krátkodobý.[16]

Absolventi

Absolventi jsou osoby, které úspěšně ukončili studium nejdéle před dvěma roky, maximálně do věku 30 let. Absolventi jsou těžko umístitelní, protože doposud nemají pracovní zkušenost nebo malou pracovní zkušenost. Velkým nedostatkem u absolventů je, že se neevidují na ÚP. Absolventi by se měli hlásit do evidence ÚP podle místa svého trvalého bydliště, ale často se hlásí v místě, kde studovali.[17]

2.1 Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů dle skupin oborů a kategorií vzdělání

Co je vlastně vzdělání? Vzdělání je proces, kde převažuje informační aspekt, kde si jedinec získává a osvojuje poznatky, zručnost, dovednost, metodu nabývání. Poznatky mohou být instrumentální nebo kultivační. Instrumentální poznatky mají funkční určení, jsou nutné k výkonu povolání, zatímco kultivační poznatky formulují lidskou osobnost. Se vzděláním úzce souvisí výchova absolventa. Výchovou formulujeme člověka a jeho lidský potenciál.[18]

[16] MISKOLCZI, M. 2010. Unemployment Analysis of Young and Granduates in Regions in the Czech Republic str.2
[17] MISKOLCZI. M. 2010. Analýzy nezaměstnanosti mladistvých a absolventů v krajích ČR, str. 2
[18] WILDMANNOVÁ, M. 2005, Sociální politika str. 108

Míra nezaměstnanosti dle kategorií vzdělání a skupin oborů se provádí jen u skupin oborů, kde je větší počet absolventů. Minimální hranice je v řádu stovek. U kategorií vzdělání jsou počty uváděny z celkových počtů pro určitou kategorii. V potaz je nutné brát i vliv zavedení maturitní zkoušky. Míra nezaměstnanosti u maturitních oborů je od roku 2011 touto událostí podstatně ovlivněna. Nižší počet absolventu hledajících zaměstnání má vliv na míru nezaměstnanosti z důvodu způsobeným demografickým poklesem či rozšiřujícími se možnosti bakalářského studia. Absolventi na vyšší úrovni vzdělání prokazují nižší míru nezaměstnanosti.

Vliv na míru nezaměstnanosti má i zaměstnavatel, pro kterého je jednoduší nepřijmout zájemce o zaměstnání než propouštět zaměstnance. Další příčinou je také nepříznivá situace na trhu práce, kde výrazně převládá nabídka pracovní síly nad poptávku po ní. Nyní se velké uplatnění vyskytuje v průmyslové výrobě. V této době je zájem o strojaře a elektrotechniky.

2.1.1 Střední odborné s výučním listem – E, H

„Míra nezaměstnanosti absolventů se středním vzděláním s výučním listem v dubnu 2013 činila 26,2 %, oproti loňskému dubnu vzrostla o 11,1 procentního bodu, počet nezaměstnaných absolventů byl 6 280.“[19] Práci tedy nemohl najít každý čtvrtý vyučený absolvent.

Nejnižší míra nezaměstnanosti ze skupin učebních oborů je skupina Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (počet absolventů 2 218) a Strojírenství a strojírenská výroba (počet absolventů 5 809).

Obě tyto skupiny patří pod průměr, i když zájem o tyto obory spíše narůstá. Vysoká míra nezaměstnanosti se vyskytuje u skupiny Obchod (počet absolventů 1 342), pak Stavebnictví (počet absolventů 2 408), Potravinářství a potravinářská chemie (počet absolventů 1 079). Zatímco nejmenší nárůst míry nezaměstnanosti je u skupiny Zemědělství (počet absolventů 1 875).

[19] VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ. 2013, Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013 str. 6-7

2.1.2 Střední odborné s maturitou a praktickým výcvikem – L/0

„Míra nezaměstnanosti absolventů maturitních oborů s praktickým výcvikem činila v dubnu 2013 19,3 %, oproti loňskému dubnu vzrostla o 7,0 procentních bodů, počet nezaměstnaných absolventů byl 1 068.“[20] Ve strojírenských oborech je nízká míra nezaměstnanosti, kde se vyskytují vysoce kvalifikovaní strojírenští dělníci. V podobných hodnotách se vyskytuje i skupina Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. Nejlepší uplatitelnost absolventu je v těchto dvou skupinách.
U skupin Obchod, Osobní a provozní služby, Kosmetické služby je velmi vysoká míra nezaměstnanosti absolventů. Všechny tyto skupiny se dají sjednotit do službových oborů. Na trhu práce se absolventi této kategorie vzdělání uplatňují lépe než vyučení (rozdíl je 6,9 %).

2.1.3 Střední odborné s maturitou – M

„Míra nezaměstnanosti absolventů středního vzdělání s maturitní zkouškou v dubnu 2013 činila 14,8 %, oproti loňskému dubnu vzrostla o 5,6 procent bodu, počet nezaměstnaných absolventů byl 5 895.“[21] Velká část absolventů po skončení střední školy dále studuje na VOŠ vysoké škole. Obory Lyceí dosahují nejnižší míry nezaměstnanosti, kde poté absolventi pokračují ve stejném či obdobném oboru na vyšších odborných nebo vysokých školách. Maturanti skupin Zemědělství a lesnictví vykazují nejvyšší míru nezaměstnanosti.

Další skupina je pak Právo, právní a veřejnosprávní činnost. Nadprůměrnou míru nezaměstnanosti prokazuje Ekonomika a administrativa. Bohužel dochází k nasycení potřeby těchto oborů na trhu. Míra nezaměstnanosti absolventů je stále poměrně příznivá, i když se zde vyskytuje nejvyšší počet absolventů této skupiny.

[20] VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ. 2013, Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013 str. 6-7
[21] VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ 2013, Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013 str. 8-9

2.1.4 Gymnaziální vzdělání – K

„Míra nezaměstnanosti absolventů gymnaziálního vzdělání v dubnu 2013 činila 4,1 %, oproti loňskému dubnu vzrostla o 1 procentní bod, počet nezaměstnaných absolventů byl 971.“ [22] Zde se projevu nízká hodnota míry nezaměstnanosti, z důvodu, že gymnazisté pokračují ve studiu na vysoké škole nebo na VOŠ, což je jeden z hlavních cílů středoškolského studia, připravit studenty na všeobecné znalosti. Zavedení státní maturitní zkoušky neměl v podstatě žádný vliv na míru nezaměstnanosti a výsledky prakticky neovlivnil.

2.1.5 Vyšší odborné vzdělání – N

„Míra nezaměstnanosti absolventů s vyšším odborným vzděláním v dubnu 2013 činila 11,9 %, oproti loňskému dubnu vzrostla o 3,6 procentního bodu, počet nezaměstnaných absolventů byl 584.“[23] Studium v této kategorii ukončí nízký počet absolventů. Velice citlivé na malé úbytky či přírůstky nezaměstnaných jsou Meziroční výkyvy. Nejnižší míra nezaměstnanosti je jednoznačně ve skupině Zdravotnictví. Zdravotnictví je perspektivní oblast, která umožnuje nalézt zaměstnání na delší dobu a to i výhledově.

Vzhledem k vývoji můžeme s jistotou říci, že poptávka po kvalifikovaném zdravotnickém personálu se zvýší. Nízkou mírou nezaměstnanosti se může chlubit i skupina Pedagogika, učitelství a sociální péče. Skupiny Umění, užité umění a Právo, právní a veřejnosprávní činnost mají nejvyšší míru nezaměstnanosti.

[22] VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ 2013, Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013 str. 8-9

[23] VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ 2013, Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013 str. 10

2.2 MPSV – metodika pro zjištění míry nezaměstnanosti

Ministerstvo práce a sociálních věcí poprvé zveřejnilo míru nezaměstnanosti v ČR, podle nové metodiky v roce 2004. Díky této metodice je možnost lépe porovnávat výsledky členských zemí Evropské Unie. Díky této metodice vznikly tři ukazatele míry nezaměstnanosti.

Přesný počet uchazečů o práci

Jedná se o občany ČR, kteří jsou v evidencích úřadů práce v okrese jejich bydliště a z počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním pracovním poměrem.

Obecná míra nezaměstnanosti

Vychází z metodiky ILO – Mezinárodní organizace práce (EUROSTATU). Založena na výběrovém šetření pracovních sil a může být využita pro mezinárodní srovnání. Prosazuje sociální spravedlnosti a usiluje o světový mír.

Dosažitelné uchazeče o zaměstnání

Za dosažitelné uchazeče se považují lidé, kteří nejsou ve vazbě, ve výkonu trestu, nevykonávají základní, náhradní nebo civilní službu, nepobírají peněžitou pomoc v mateřství atd.[24]

2.3 Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání

Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání může velice negativně ovlivnit budování pracovní a životní kariéry. Často si pokládáme otázky, jaké faktory ovlivňují zařazování mladých lidí do pracovního života, a snažíme se nacházet jiné

[24] BERÁNKOVÁ, K. 2004. MPSV harmonizuje vykazování míry nezaměstnanosti s EU. Tisková zpráva. MPSV ČR. 9. 8. 2004. Dostupné na <http://www.mpsv.cz/files/clanky/272/090804a.pdf>

způsoby, které by přispěly k usnadnění celého procesu. Důraz je kladen na funkčnost podpůrného informačního a poradenského systému. Cílem je přiblížit vzdělávání trhu práce a podnítit spolupráci škol se zaměstnavateli.

Mezinárodní organizace OECD rozvíjí průzkum, komparace a analýzy. Formuluje doporučení pro politiku státu a dalších institucí, které zařazení mládeže do zaměstnání ovlivňují. Česká republika se do tohoto průzkumu OECD zapojila projektem, jehož nositelem a koordinátorem byl Národní vzdělávací fond – Observatoř pro odborné vzdělávání a trh práce.[25]

Systém dobrého přechodu mládeže do zaměstnání má mnoho identit. Jedná se třeba o přesné definování a organizování a otevření vzdělávacích cest, které vytvářejí celoživotní učení. Systém by měl poskytnout širokou škálu technický a odborných dovedností, které obsahují všeobecný přehled a zajistit osobní dovednosti mladistvým, kteří nechtějí pokračovat ve vyšším vzdělání (střední škola, vysoká škola). Můžeme se obrátit na statistiky, ukazatele, průřezové průzkumy (monitorovací nástroje), které jsou zaměřeny na oblast vzdělávání a zaměstnanost. Dokáži, neizolovaně vyhodnotit tyto oblasti a zachytí jejich vzájemnou interakci.

Pro snadnější přechod by měly existovat trhy práce, které nazýváme **„Přátelské k mladým“,** kde jsou pomocné sítě pro mladistvé, kteří jsou ohroženi jak sociálně, tak ekonomicky. Mladistvý by v tomto programu měli nalézt i poradenské služby, poradenství v oblasti vzdělání, atraktivní a dostupné informace, informace o trhu práce.

„Přátelské k mladým“ vznik v roce 1997, obsahuje formy například učňovské, které se zaměřují na zaměstnání, na práci na částečný úvazek, který vykonávají studenti na studiích. **„Přátelské k mladým“** v sobě zahrnuje tzv. „sandwich kurzy“, které obsahují kooperativní vzdělávání a strukturovaná pracovní umístění. „Sandwich kurzy“ jsou založeny na získávání zkušeností a dovedností. Vycházejí z dennodenního kontaktu se světem, který ovšem neodrazuje od dalšího učení a tím absolventi získávají znalosti a dovednosti, které mohou přispět k profesní kvalifikaci. Všechno je to založeno na vazbách mezi vzděláváním a zaměstnaností. Nejlepším příkladem jsou učňovské obory, pokud jsou poskytovávány praxe na pracovišti při probíhajícím vzděláváním, je pozůstatek zkušeností a dovedností nejvyšší a tím se mladí lidé zařadí do součástí pracovních sil a budou perspektivní pro ekonomiku. „Přátelský“ trh práce by se měl

[25] CZESANÁ, V. 1998, Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání, str. 5

zabývat regulací mezd, ochranou zaměstnanosti, sociálními náklady a zajisti podobu trhu, která nebude diskriminovat mladistvé na trhu práce. V tomto „přátelském“ trhu práce se vyskytují možnosti, které nutí mladé lidi i zaměstnavatele investovat do dalšího učení, což je důležitým znakem trhu práce. Tato investice pomáhá usnadňovat přechod mladistvých do pracovního života.[26]

Systém dobrého přechodu mládeže také musí čelit mnoha nástrahám, kterým je nutné se vyhnout. Nejběžnější nástrahou je, nízká úroveň vzdělání a také kvalifikace mladistvých do 25 let. Velké množství mladistvých odchází ze vzdělání a začínají pracovat s nízkou kvalifikací, která ani nemá návaznost na jejich dosavadní vzdělání a přípravu, kterou si prošli. Pro ty, kteří nedokončili vzdělání, je cesta zpět velmi obtížná. Vyskytuje se individualizovaná pomoc mladým lidem, kteří mají problém na trhu práce a nemají dostatek finančních prostředků, aby se mohly vrátit zpět do organizovaného vzdělávání. Systém musí čelit i omezení ve spojení výuky mládeže ve třídách s vazbou na mimo vzdělávací zařízení, jedná se o pracoviště, komunity, učební prostředí. Problém se také vyskytuje mezi počátkem odborného vzdělávání, dalším vzděláváním a vyšším vzděláváním, kde se nachází velké rozlišení a odskok v důsledku vstupních požadavků. Problém je u všeobecných vzdělávacích programů, které totiž neposkytují profesní kvalifikaci a nezajistí dovednosti či motivaci k dalšímu vzdělání, je zde omezený počet obecně vzdělávacích předmětů, které jsou pouze úzce zaměřeny na specifické profese. [27]

2.4 Programy ke snižování nezaměstnanosti

Snížení nezaměstnanosti u mladých lidí, kteří patří do rizikových skupin je vybudovat vazbu mezi počátečním vzděláním a přípravou na trhu práce. Díky této přípravě se mladí mohou vyhnout sociálnímu nebo ekonomickému vyřazení. Snaha tohoto systému je zaručit dostatečné vzdělání všem odpadlíkům, kteří své studium ukončí předčasným odchodem ze škol. Je potřeba, aby byli vybaveni pracovními

[26] CZESANÁ, V. 1998, Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání, str. 9, 11
[27] CZESANÁ, V. 1998, Problém přechodu mládeže ze školy do zaměstnání, str. 9

dovednostmi. Již od roku 1997 se na pracovní dovednosti hlavně zaměřují učňovské obory.

Hlavním obsahem učňovských oborů je nabídka k získávání praxe na pracovišti. Na podporu mladistvých je také důležité zabývat se regulací mezd, ochranou zaměstnanosti, další učení, které usnadní mladým lidem přechod ze škol do zaměstnání.

K tomuto přechodu mladým pomáhá realizační plán programu Záruky pro mládež ČR.

Realizační plán programu Záruky pro mládež ČR chce přispět ke snížení míry nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15-24 na 12,3%. Tento program vznikl na základě dohody Evropské rady 22. dubna 2013. Program obsahoval přístupy založené na partnerství, včasný zásah a aktivace, podpůrná opatření k začlenění na trhu práce (zvyšování kvalifikace, další opatření na trhu práce), správné využití fondů EU, zlepšování a posouzení systému.

Česká republika se zaslíbila, že mladý člověk do 25 let obdrží kvalitní nabídku zaměstnání, vzdělání, stáže, různé přípravy do čtyř měsíců, co se stal nezaměstnaným. Tento návrh pochází z dat získaných od MPSV a Úřadu práce ČR. Je nutné brát v úvahu stárnutí obyvatel v ČR. Příčiny jsou nízká plodnost žen, zvyšuje se počet obyvatel, které se dožívají 65 a více.

Hlavním cílem programuje je splnit národní a dílčí cíle ČR v rámci Strategie „EVROPA 2020“. Problém u mladých je v jejich nedostatečné vzdělanosti, odborné praxi, v nedostatku kompetencí pro uplatnění na trhu práce. ČR si může statisticky dokázat, že má vyšší podíl vzdělaných osob ve středoškolsky vzdělané populaci a nižší podíl osob ve vysokoškolsky vzdělané populaci.

Program využívá strategické cíle například: zasvěcení lidí do politiky nezaměstnanosti, do politiky vzdělávací a sociální. Strategickým cílem je i odstranit nedostatky u mladých lidí, které se vyskytují ve kvalifikaci. Podpořit účast mladých lidí na trhu práce a zaručit jim snížení nezaměstnanosti. Nejdůležitějším cílem je předcházet vyloučení mladých lidí ze společnosti a zajistit jim, aby se nestali nezaměstnanými.

Tento program je rozdělen do dvou fází:

Do **první fáze** spadá MPSV, slouží jako prevence. Zabezpečuje finance k opatření Programu (aktivity na národní a regionální úrovni pro začlenění na trh práce).

MPSV sleduje i podmínky pracovního a rodinného života, snaží se o začlenění osob, které mají zdravotní, kulturní, sociální hendikepy.

Do **druhé fáze** spadá MŠMT, zaměřuje se na nezaměstnanost a sociální vyloučení mládeže. Chce zabezpečit jejich vzdělání, kvalifikaci, dovednosti a zajistit spolupráci se školami. MŠMT se zaměřuje na příčiny nezaměstnanosti a neaktivity, které dokáže vyřešit. Řešení nalézá ve zdokonalení výuky v základních školách nebo ve snížení doby délky studia na vysokých školách. Tím student bude mít snadnější přechod ze školy na trh práce.

MPSV a MŠMT spolupracují s krajskými orgány, organizacemi, se sociálními partnery, školami, se vzdělávacími zařízeními a s neziskovými organizacemi.

Program je založen na předpokladu, že často nezaměstnaní mladí lidé, jsou ze sociálně slabších rodin, kde nejsou rodiče zaměstnání nebo to jsou mladí lidé, kde jejich rodiče mají nízký příjem. Tato osoba je často přihlášena do evidence na Úřadu práce ČR. Pokud nezaměstnaný spolupracuje s Úřadem práce ČR, je hrazeno zdravotní pojištění, může být hrazeno i sociální pojištění. Vše je doloženo z dat EUROSTAT (vyhází z Českého statistického úřadu na základě Výběrového šetření pra. sil).[28]

Hlavním realizátorem je samostatný Úřad práce ČR. Poskytuje sociální dávky nepojistného typu, čímž dokáže působit na cílovou skupinu při jejich neaktivitě. Na cílovou skupinu se zaměřují zejména zaměstnanci krajských poboček. Úřad práce ČR a pobočky od roku 2014 zveřejňují měsíční zprávy na trhu práce.

ÚP doposud zkouší dva nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. První projekt je Aktivizační příspěvek na podporu aktivizace dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání formou podpory krátkodobých pracovních příležitostí a druhý projekt je Příspěvek na společensky účelné pracovní místo pro zájemce o zaměstnání v procesu hromadného propuštění.[29]

Program zatím využívá k podpoře nezaměstnaných finance získané ze stávajících projektů, z nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, tak finance z národních prostředků. Celkem je v oběhu 25 projektů, které jsou zaměřeny na mladé do 30 let. Připravuje se nový Program, který by se měl zaměřit na mladistvé do věku 25 let, cílem

[28] http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/zarpromla/zarpromla_realizacni_plan.pdf str. 1-12
[29] http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/zarpromla/zarpromla_realizacni_plan.pdf str.7

je motivovat zaměstnavatele, aby přijímali nové pracovníky a poskytli slevy na sociální a pojistné. Zatím tyto problémy dopadají jak na zaměstnanost, tak na státní rozpočet.

V roce 1997 došlo k uzavření dohody o spolupráci mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Dohoda se zaměřuje na výměnu informací, informace o nezaměstnanosti, získané úřady práce. Vydání je potom distribuováno mezi úřady práce a školské úřady, střední, vyšší a vysoké školy.

V letošním roce došlo k rozšíření dohody o otázky, které se týkaly postavení absolventů škol na trhu práce, základní informace o regionálním charakteru. Základní kámen této dohody je, že školy a školské zařízení budou srovnány se situací na trhu práce v daném regionu. Úkolem je, že bude k dispozici dostupná databáze o vztahu školství a trhu práce, která se bude dle potřeb doplňovat. [30]

Ministerstvo školství věnu prostředky pro výzkum vztahu školství a trhu práce tzv. Resortní výzkum. Z resortního výzkumu byl financován projekt - Přechod mládeže ze školy do zaměstnání. Součástí tohoto projektu se stal výzkum orientovaný na vzdělávací cesty a návazný vstup na trh práce z pohledu absolventů.[31] Účelem je ukázat, postupy a analýzy nezaměstnanosti, které se zabývají vztahem školství a trhu práce. Velkým nedostatkem tohoto výzkumu je, že chybí řešení problematiky vztahu škol a trhu práce.[32]

V roce 1998 na základě vedení ministerstva byla založena Pracovní skupina pro uplatnění absolventů škol a trhu práce. Vedoucím skupiny je Ing. Radim Ryška. Obsahem práce je zkoumat vývoj vztahu školství a trhu práce (podněcování spolupráce specializovaných jednotlivých pracovišť, které souvisí i s podněcováním aktivit). Důležitým postupem je vyměnit si informace o probíhajících analytických a výzkumných činnostech, které se týkají vztahu školství a trhu práce. Pracovní skupina je založena na zjištěných informací, které poskytuje Evropská unie spolu s OECD. Evropská unie a OECD vychází se ze zkušeností vyspělých zemí, které mají znalosti s rychlou proměnou trhu práce. S tímto problém se setkává již i Česká republika. Rychlá změna trhu práce v tomto případě znamená, že se nedá do budoucna určit odhad potřeb, které se na trhu práce budou vyskytovat, jak pro jednotlivé kvalifikace, tak pro

[30] HENDRIHOVÁ H., analýzy a výzkum uplatnění absolventů pro potřeby resortu školství: stav a perspektivy
[31] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Problémy přechodu mládeže ze školy do zaměstnání str. 19-20
[32] Národní vzdělávací fond, Problémy přechodu mládeže ze školy do zaměstnání str. 20

skupinové kvalifikace. Napomoci mohou výzkumy a analýzy, které nám maximálně přiblíží poznání a možnost identifikovat vývoj různých trendů, které se pak mohou objevit na trhu práce. Důležitým faktorem je, aby došlo k výměně, co nejrelevantnějších informací tzn. dostupné a účelové informace, na základě kterých se učiní kvalifikovaná rozhodnutí. Ministerstvo školství se snaží o tuto činnost, ale zatím dochází jen k prohlubování potřeb trhu a jeho poznání se sdílenými příslušnými informacemi.[33]

Budoucí demografický trend se zaměřuje na úspěšný přechod mládeže do zaměstnání. Přechod ze základních a středních škol. Vyznačuje se také poklesem absolventů mládeže ve všech typech škol. Bohužel pokles ekonomického vývoje ovlivňuje pracovní příležitosti a tak pozice mohou být obsazeny již z předchozího ročníku, který byl silnější. Přitom nejlepší produktivita je kolem 30 let.

Přechod do zaměstnání usnadňuje studentům, školám a zaměstnavatelům se svobodně se rozhodnout o výběru. Zatímco výběr jim ztěžuje nedostatek vzdělání (nízká kvalifikace, nedostatek informací o oboru, nedostačující obsah vzdělání) o nově vzniklém trhu, který má nové požadavky k profesím, tím ale umožňuje zvyšovat atraktivitu absolventům pro zaměstnavatele.[34]

3. Požadavky na zaměstnance

Agentura AMD na základě objednávky *Ústavu pro informace ve vzdělávání* v polovině letošního roku provedla průzkum, který měl odhalit názory, potřeby zaměstnavatelů. Výzkum probíhal formou dotazníku, který zkoumal tři tematické okruhy. Zkoumal spolupráci školy a praxe, z hlediska zaměstnavatelů, jaké jsou důležité vlastnosti a dovednosti, úroveň přijímaných absolventů (jejich dovednosti a vlastnosti). ČR tento výzkum plně realizovala. Na tomto výzkumu se podílelo 800 podnikatelských subjektů. Respondenty byli lidé, kteří mají kontakt s přijímanými uchazeči a kteří ovlivňují jejich přijetí.

[33] PAUPL I., Požadavky zaměstnavatelů ve vztahu k absolventům škol
[34] CZESANÁ V, Současný vývoj a faktory ovlivňující přechod mládeže ze školy do zaměstnání

Třetina organizací nespolupracuje se školami ani vysokými. Respondenti (firmy) mají určité požadavky na absolventy, ale nepomáhají ke zlepšení jejich dovednostem a vlastnostem. Spolupráci školám nabídlo celkem 17% firem v šesti a více nabízených oblastech. Škola se bohužel také nepodílí na rozvinutí schopností u absolventů.

Na základě toho vznikl tzv. **index nedostatečné péče školy**. Škola by se měla postarat o rozvoj vlastností a dovedností u absolventů, které zaměstnavatelé vyhledávají a chtějí. Index ukazuje, na jaké vlastnosti by se školy měly zaměřit. Respondenti (firmy) poskytly absolventům rozšíření jejich obzoru pomocí nabídky různých exkurzí a návštěv (sledování zaměstnanců na pracovišti), poskytování praktických zkušeností a postřehů v rámci praxe, vyučují ve školách nějakou specializovanou problematiku, jsou členy rady školy nebo podobného útvaru.

Firmy spolupráci se školami chtějí v průběhu let ještě omezit. Tato příčina by mohla vést k útlumu interakce mezi vzdělávacím systémem a sférou praxe. Výsledek by vedl k menší šanci uplatnění absolventů na trhu práce a problém škol s existenčními důsledky.

Dovednosti a vlastnosti v sobě zahrnují kvalitu, tvořivost, adaptabilitu, sebevědomí. Tyto všechny dovednosti a vlastnosti byly na základě průzkumu rozděleny do čtyř skupin. První skupinu tvoří osobní kvality a dovednosti, druhá skupina se skládá ze základních dovedností, třetí skupina obsahuje vlastnosti ke vztahu k zaměstnání a poslední čtvrtá skupina se skládá z odborných dovedností. Zaměstnavatelé se zaměřují na schopnost absolventa, který umí pracovat v týmu, vést tým a řídit ho. Za důležitou schopnost považují, aby absolvent byl ochotný učit se novým věcem a i sám je nacházet. Pouze 15% zaměstnavatelů nehledá u absolventů znalost výpočetní techniky, důraz je kladen i na všeobecné znalosti absolventa. Zaměstnavatelé požadují od absolventů široké dovednosti, chtějí obecný základ. Na špičce dovedností a vlastností, které zaměstnavatele vyhledávají je smysl pro kvalitu, osvojení odborného základu, smysl pro hospodárnost, smysl pro službu klientům, ochota učit se.

Zaměstnavatelé obtížně hledají vlastnosti a dovednosti absolventům, jim samotným chybí manažerské vlastnosti (iniciativa, rozhodovat se, schopnost vést, nedostatek smyslu pro kvalitu a hospodárnost). Zaměstnavatelé hledají absolventy s dostatečnou ochotou učit se, jak již bylo zmíněno v předchozím odstavci. Často je

trápí nedostatečné vzdělání v cizích jazycích. Absolvent s vyšší úrovní jazykové vybavenosti bude mít výhodnější pozici.

Zaměstnavatele stále neuspokojuje znalost absolventa ve výpočetní technice, ačkoli školy kladou důraz na tento předmět. Graf znázornil, jak obtížné je získat lidi s uvedenými dovednostmi a vlastnostmi. Na nejnižším stupni je adaptabilita, všeobecné vědomosti, reprezentativní vzhled, osvojení odborného základu. Na nejvyšším stupni jsou osobní dovednosti a kvality, základní dovednosti, ve vztahu k zaměstnání, odborné dovednosti. Nejvyšší koeficient mají vlastnosti a dovednosti, které jsou podle zaměstnavatelů důležité pro praxi, ale obtížné k nalezení. Celková nedostatečnost absolventů k nalezení práci a splnění požadavků od zaměstnavatelů, se rozdělila na 25 vlastností a dovedností. Práce zveřejňuje jen prvních pět. Na nejvyšší příčce je smysl pro kvalitu, poté smysl pro hospodárnost, hluboké a úzké profesní dovednosti, být iniciativní, smysl pro službu klientům.[35]

Na základě zprávy od pana Jakuba Horáčka bylo zjištěno, že při spolupráci škol s firmami, by firmy chtěli mít své vlastní školy. Kraj tuto možnost radikálně vyvrací. Nechce firmy pouštět do vzdělávacího systému. O plnohodnotné vzdělání českých dětí usiluje Jan Rýdl (spolumajitel strojírenské společnosti Tos Varnsdorf), Dalibor Dědek (šéf Jablotronu), Miroslav Šabart (generální ředitel strojírenské společnosti Žďas).

Všichni podnikatelé usilovali na podzim minulého roku o založení technické školy, aby předcházeli úbytku kvalitních absolventů učilišť. Firmy tvrdí, že absolventi vykazují nezájem o pracovní morálku, nemají žádný vztah k řemeslu a postrádají motivaci. Rýdl při rozhovoru řekl: *„Dnes mají děti všechno vyčteno z knížek, když přijdou do fabriky, koukají jak puk.“*[36]

Zásahu do školství se podařilo Třineckým železárnám, holding Vítkovice a Škoda Auto. Kraje nechtějí povolit vznik nové školy z obavy úbytku dětí. Jedinou možnost, kterou kraje firmám nabídly, je, že si pod sebe vezmou školu, která již existuje. Tato varianta se velmi zalíbila Daliboru Dědkovi, který o této možnosti vyjednává s Libereckým Krajem. Došlo k podepsání memorandum o budoucí

[35] PRŮŠOVÁ, P. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky – NVF, Problémy přechodu mládeže ze školy do zaměstnání, říjen 1998 str. 47-49

[36] http://www.nuv.cz/pospolu/firmam-dochazi-trpelivost-chteji-vlastni-skoly?highlightWords=nezam%C4%9Bstnanost cit. Rýdl J.

spolupráci. Poté je možnost vzniku nové elitní střední školy, která by měla technické zaměření. Firmy usilují o větší vliv a chtějí mít kontrolu nad školami a obsahem výuky.

Bohužel kraje tuto možnost spolupráce škol a firem velmi komplikuje. Přitom výsledky při propojení teoretické výuky s praktickou výukou studentům velmi pomáhá. Střední škola Škoda Auto nabízí žákům vykonávat praxi přímo ve výrobě automobilů. Martin Marek (budoucí autoelektrikář, student třetího ročníku, pracoval v Česaně) tuto možnost popisuje: *„Co se naučíme ve škole, si potom hned vyzkoušíme v praxi.“*[37] Ředitelka škodovácké školy Dana Maria Staňková chce, aby se studenti setkali i se složitějšími operacemi a aby studenti nacházeli řešení vzniklých problémů. Velkou výhodou při spolupráci škol a firem je i to, že firmy dokážou školy finančně zabezpečit. Firmy by chtěly poskytnout finanční podporu, bohužel jejich částka musí přes krajský úřad, který rozhodne, na co se finance použijí.[38]

4. NEZÁJEM ABSOLVENTŮ O PŘÍRODOVĚDNÍ A TECHNICKÉ OBOR

V dnešní době se vzdělání stalo masovým. V dřívějších dobách patřil do vyšší třídy ten absolvent, který dokončil studium s maturitní zkouškou. Tudíž rozvržení sociálních tříd bylo ovlivněno vzdělanostní strukturou. Absolvent, který nemá vysokoškolské vzdělání v dnešní době, nemůže snadno najít zaměstnání. Tím se školy z uzavřeného vzdělanostního systému mění na otevřený vzdělanostní systém, kde se sociologové domnívají, že absolventům nezaručí takový vzestup jako starším generacím, ale ochrání je před nezaměstnaností. Mnoho oborů, které se nabízejí absolventům, způsobilo delší vzdělanostní dráhu, tudíž se výkyvy vzdělávacího systému promítají do mezer na pracovním trhu.

[37] http://www.nuv.cz/pospolu/firmam-dochazi-trpelivost-chteji-vlastni-skoly?highlightWords=nezam%C4%9Bstnanost
[38] www.nuv.cz

ČR a Evropská Unie se setkává s nedostatkem kvalitních vysokoškolsky vzdělaných odborníků v technických a přírodovědných oborech. Nedostatek opět způsobuje nerovnováhu na trhu práce a ve firmách, kde je potřeba kvalitních vysokoškolsky vzdělaných odborníků, protože jejich nedostatek bude do budoucna vnímán jako hrozba. Zaměření je tedy zřejmé. Výzkum se zaměří na faktory, které ovlivňují u mladých lidí volbu oboru studia.[39]

Přírodovědné předměty jsou častěji odmítány ve srovnání s jinými předměty. Žáci se na tyto obory dívají dvěma způsoby. Považují přírodovědné předměty za zajímavé a pro jejich a další život užitečné, ale druhý způsob je pro ně důležitější a rozhodující.

Tyto obory považují za obtížné, což žáci v určitém věku nevyhledávají složitější věci. Nejčastěji odmítaným předmětem je fyzika, pak chemie a poslední matematika. Nejpříznivějším předmětem je pro ně přírodopis, zeměpis, biologie, ekologie.

TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study) se zaměřil na žáky od devíti až třinácti let a jejich zájem o přírodní a technické obory. V ČR se výzkumu zúčastnilo 291 škol, více než 9 000 žáků. TIMSS je jedním u projektů Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání IEA.

PISA v roce 2006 poskytla informace, že čeští žáci mají nadprůměrný výsledek v přírodovědném testu. Skóre bylo 513 s porovnáním dalšími dvaceti zeměmi. Pouze devět zemí, se prokázalo s lepším skórem než čeští žáci. Finsko mělo skóre 563. Čeští žáci mají i dlouhodobě nadprůměrné výsledky v přírodovědných testech mezinárodního výzkumu. Skvěle ovládají znalosti z fyziky a chemie. Výzkum PISA prokázal, že čeští studenti mají velké množství přírodovědných poznatků a také znají mnoho teorií, co jim dělá velký problém je samostatně uvažovat a zkoumat je. Neumí získávat a interpretovat data, dále neumí využít různé výzkumné metody a samostatně vytvářet hypotézy. Rozdíl našich žáků je největší v zemích OECD.

MedVěd (Medializace a popularizace vědy) tento projekt se uskutečnil v roce 2007, který zkoumal postoj žáků a studentů k předmětům, které souvisí s přírodní a technickou vědou. Hodnocení žáků bylo rozporuplné. Výzkum dokázal, že přibývajícími roky studentů se nezájem o tyto obory, ještě více zvětšuje. Tvoří se tzv.

[39]GENERACE, Důvody nezájmu žáků o přírodovědné a technické obory, Individuální projekt národní, Podpora technických a přírodovědných oborů 2010, WHITE WOLF CONSULTING www.msmt.cz str.4

globální odmítavý postoj k přírodním vědám. Středoškolští studenti odmítají tyto obory více, než žáci základních škol.

Díky porovnáním výsledků TIMSS, PISA a MedVěd jsme zjistili, že čeští žáci jsou v přírodovědných znalostech na dobré úrovni, ale tyto předměty je nebaví a nemají je rádi. Žáci by pro další studium těchto oborů byli slušně vybavení, ale neoblíbenost těchto oborů je silnější, zejména fyzika má negativní dopad na žáky.

Největší počet podaných přihlášek v roce 2008 bylo na humanitní obory zejména – humanitní a společenské vědy a nauky, ekonomické vědy a nauky a až poté jsou **technické vědy a nauky**, pedagogika, učitelství a soc. péče, zdravotnictví, lékařské a farmac. vědy a nauky, **přírodní vědy a nauky.**[40]

Benchmarkem můžeme nazvat i jako Lisabonskou strategii. Na základě Benchmarkemu jsou znázorněny počty vysokoškolských studentů v přírodovědných a technických oborech. Statistika ÚIV ukazuje, že počty absolventů za posledních šest let roste. Bohužel není tomu tak u technického oboru, zde se zpomaluje. Obory lékařství, zemědělsko-lesnické obory začínají opět narůstat a vykazují zájem studentů o tyto obory. Přírodovědné obory se mění jen minimálně, mají spíše stabilní křivku, ale technické odbory mají strmější křivku.[41]

Dotazovaní studenti gymnázia hodnotili přírodovědné a technické obory jako málo dostupné v každodenní praxi. Mnoho studentů argumentovalo tím, že je zapotřebí mít logické myšlení, které je vrozené. Humanitní obory nejsou tak náročné a jsou snáz pochopitelné, jsou považovány za jednoduché.

Tuto studentskou výmluvu potvrzují i pedagogové, kteří tvrdí, že u studentů se projevuje neochota věnovat se náročnějším předmětům. Zájem studentů o tyto obory může stoupnout díky kvalitě výuky a osobnost učitele. Je potřeba, aby vyučující své studenty nadchnul, inspirovat i být pro ně vzorem. Což bohužel je v českém školství obecný problém. V těchto oborech je malé zastoupení ze strany učitelů. Pokud někdo vystuduje obor, nechce být zaměstnán ve školství. Uplatnění najde na prestižnějším a lépe finančně ohodnocené sféře. Škola se potýká nejen s nedostatkem učitelů, ale také

[40] GENERACE, Důvody nezájmu žáků o přírodovědné a technické obory, Individuální projekt národní, Podpora technických a přírodovědných oborů 2010, WHITE WOLF CONSULTING www.msmt.cz
[41] GENERACE, Důvody nezájmu žáků o přírodovědné a technické obory, Individuální projekt národní, Podpora technických a přírodovědných oborů 2010, WHITE WOLF CONSULTING www.msmt.cz

s nedostatkem finančních prostředků na školení, projekty, stáže pro učitele, které by jim zlepšilo kvalitu výuky.

Studenti výuku hodnotí jako málo názornou, příliš teoreticky zaměřenou, málo komplexní. Studenti jsou kritičtí i na způsob prezentace na některých vysokých školách. Nelíbí se jim striktní režim, nedostatek volného času, vysoká a zbytečná náročnost u zkoušek, které probíhají příliš do hloubky, vyhrožování k rychlému ukončení studia, pokud nebudou zkoušky včas složeny.

Tyto informace jsou získávány z internetu, diskuze, od kamarádů a absolventů vysokých škol. Dotazované dívky tvrdily výskyt **genderového aspektu**. Dívky se domnívaly, že chlapcům je ze strany profesorů ulehčováno, protože jsou považovány za osoby, které mají blíž k těmto oborům. Jinak řečeno, na základě svého pohlaví, jsou automaticky k těmto oborům předurčeni.

Studenti se řídí čtyřmi hypotézami:¨

Motivační hypotéza znamená, jak jsou obory prezentovány na základních či středních školách, poté klesá nebo stoupá zájem o ně.

Hypotéza nejjednodušší cesty testu, zda rozhodnutí studentů ovlivňuje prezentace předmětů a jestli se tvrzení učitelů, že studenti se vyhýbají náročným předmětům, z důvodu jejich nízké píle potvrdí. Proto si vybírají humanitní obory, kvůli nižší náročnosti.

Individualizační hypotéza je u každého jedince jiná, jedná se o kreativitu, sebevyjádření, formování identity.

Poslední hypotézou je **hypotéza odložené volby**, kde studenti tvrdí, že humanitní obory jsou častěji subjektivně otevřenější volbou. Volba humanitních oborů je z důvodu, nejasnosti profese, proto přírodovědné a technické obory odrazují nerozhodnuté studenty, mají danou jasnou profesní profilaci.[42]

[42] GENERACE, Důvody nezájmu žáků o přírodovědné a technické obory, Individuální projekt národní, Podpora technických a přírodovědných oborů 2010, WHITE WOLF CONSULTING www.msmt.cz str.14

PRAKTICKÁ ČÁST

5. CÍL VÝZKUMU

Cílem závěrečné kapitoly je seznámit s analýzou dat, s celkovým průběhem a samotným vyhodnocením výzkumné části práce, potvrzením, či vyvrácením hypotéz.

5.1 Vymezení výzkumného cíle

Výzkumný cíl byl zaměřen na zodpovězení otázky nezaměstnanosti například: Jak dlouho jste byl/a od ukončení studia nezaměstnaný/á? Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru? Dosažené vzdělání?, u mladistvých a absolventů v ČR. Na základě získaných dat výzkumu, můžeme potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy, které jsme si stanovili k této části práce, které získáme na základě odpovědí respondentů.

5.2 Otázky a hypotézy

Byly hledány odpovědi na několik základních otázek. Spočtěte celkovou dobu v měsících, po kterou jste byl/a od ukončení školy nezaměstnaný/á? Jakým způsobem jste své první zaměstnání získal/a? Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru? V jaké oblasti Vám znalosti chyběly?

Na zodpovězení těchto otázek byly vysloveny následující hypotézy.

Hypotéza č. 1: Nezaměstnanost mladistvých a absolventů klesá (na základě teoretické části za pomocí programů str. 20).

Hypotéza č. 2: Absolventům k přijetí do zaměstnání stačí praktické dovednosti získané v rámci výuky na střední škole.

Hypotéza č. 3: Absolventi pracují ve svém vystudovaném oboru.

Hypotéza č. 4: Absolventi gymnázií a středních škol chtějí pokračovat ve vyšším vzdělání – formou vysokoškolského studia.

Aby bylo možné potvrdit, či vyvrátit hypotézy na základě daného výzkumu, je nutné přesně definovat jednotlivé pojmy v hypotéze.

- **Nezaměstnanost mladistvých a absolventů**
- **Praktické poznatky –** dostatečné praktické informace získané z prostředí trhu práce
- **Vystudovaný obor –** stabilita profesní volby
- **Vyšší vzdělání –** zvyšování vzdělanostní kapacity, formou dokončení vyššího vzdělání na vysokých školách

5.3 Výzkumný vzorek

Celkový soubor se skládal z 26 respondentů z řad mladistvých, absolventů, studentů, čerstvých absolventů oborů s maturitou, vysokoškoláků, kterých se nejvíce nezaměstnanost dotýká. Věková hranice se pohybovala od 15 – 29 let.

Vzorek byl rozdělen mezi muže a ženy, různého stupně vzdělání a různého sociálního zařazení. Vzorek byl vybrán pouze v České republice. Respondenti mohli být z různých společností, ale většina dotazovaných byla ze soukromého sektoru.

Oslovení respondentů probíhalo dvěma směry a to:

1. přímo autorem bakalářské práce
2. prostřednictvím sociální sítě

Osnova rozdaného souboru mezi respondenty je uvedena v následující tabulce.

Tabulka 1: Základní parametry získaného souboru

	Počty respondentů		Lokálně %
Pohlaví	muž	20	76,92%
	žena	6	23,08%
Dosažené vzdělání	vyučení	5	19,24%
	SŠ s maturitou	17	65,38%
	Gymnázium	2	7,69%
	VŠ	2	7,69%
Věk	21	8	30,76%
	22	6	23,07%
	23	1	3,34%
	24	4	15,38%
	25	3	11,53%
	26	4	15,38%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

5.4 Výzkumná metodika

Bylo zvažováno několik rozhodujících faktorů při výběru výzkumu:

První proběhlo zaměření na daný cíl výzkumu. Výzkum měl být zaměřen na prozkoumání zkušeností s nezaměstnaností pomocí zvoleného dotazníku „Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR.“

Tento dotazník byl rozdán respondentům, kteří byli již nezaměstnaní, nebo si práci teprve hledají a s tím spojené zodpovězení otázky zda se dá nezaměstnanost u mladistvých a absolventů snížit, či jak pomoci k jejímu snížení.

Dalším důležitým faktorem je sběr dat. Volba metody shromáždění dat závisí na daných okolnostech a od koho informace můžeme získat. Většina důležité části práce je zaměřena na nezaměstnanost mladistvých a absolventů jako celku, byli respondenty výzkumu lidé, kteří nezaměstnaní byli, či mají už nějaké pracovní znalosti nebo se s touto situací již seznámili.

Dotazník neměli zodpovídat ti respondenti, kteří nemají žádné pracovní zkušenosti. Nebylo nutné získat shromážděné odpovědi, které se opírají jen o teoretické

znalosti daného problému. Dotazník mohli zodpovědět pouze lidé, kteří mají praktické zkušenosti a mohli zajistit přesné informace v největší míře.

Vzhledem k problému, který je nyní zkoumán, bylo vhodnější využít kvalitativní metodu shromáždění informací.

V tomto výzkumu se vyskytují metody a techniky, které zahrnují především dotazník pro mladistvé a absolventy, rozhovory nad problematikou nezaměstnanosti. Dotazník byl vyplňován anonymně. Respondenti, kteří chtěli daný dotazník konzultovat, měli možnost vést diskuzi k objasnění svých odpovědí, tak že hovořili přímo s autorem práce. Celý proces probíhal na základě dobrovolnosti respondentů.

Oslovený počet respondentů byl 45. Z tohoto celku odpovědělo 26 respondentů, což představuje 57% úspěšnost. Důvodem odmítnutí se zapojit do výzkumu byly obavy z nespokojenost sám se sebou a strach z anonymity. Zapojení respondenti byli ze školství.

5.5 Časová organizace výzkumu podle jeho fází

Výzkumná část byla rozdělena do tří fází:

První fáze – obsahovala stanovení daných hypotéz a cílů, tvorbu dotazníku s případnou osobní konzultací, příprava shromáždění informací a stanovení výzkumného souboru. Celkově první fáze trvala dva měsíce - květen a červen 2015.

Druhá fáze – obsahovala samotný průzkum, tedy vlastní část, v této fázi byly předány dotazníky respondentům a provedena konzultace, rozhovor. Tato druhá fáze trvala dva měsíce - červenec až srpen 2015.

Třetí fáze – byla zaměřena na zpracování dat, které byly získány na základě průzkumu, poté došlo k vyhodnocení průzkumu, k tvorbě grafů, vytvoření závěrečné zprávy s potvrzením, či vyvrácením stanovených hypotéz. Tato fáze trvala tři měsíce - září až listopad 2015.

5.6 Výsledky výzkumu

Analýza byla provedena na základě získaných dat, které se získaly formou dotazníkového šetření a osobních konzultací či rozhovorů.

Osobní konzultace probíhaly při nejasnosti zodpovídaných otázek. S respondenty byly problematické otázky řešeny osobně. Rozhovor probíhal otevřeně, jednalo se o skupinový rozhovor, byl veden na základě skupinové interakce, respondenti komunikovali mezi sebou, jak získali zaměstnání a o jejich zkušenostech z ucházení se o zaměstnání. Podrobná data a výsledky byly zpracovány na základě jednotlivých otázek z dotazníku a zobrazeny poté v grafické podobě.

Otázky, které nešly procentuálně vyjádřit, i když v zadání tento prvek vyhodnocení byl uveden, došlo k interpretaci na odpovědi typu ano, ne. V případě nejednoznačných či snad dokonce záporných odpovědí byla uskutečněna osobní konzultace s respondenty, pro lepší pochopení odpovědí, poté jejich odpověď byla správně zařazena v rámci této práce.

Každá otázka je znázorněn pomocí grafu nebo tabulky, pro snadnější orientaci v odpovědích a pochopení získaných výsledků. Kompletní vysvětlení a popis výsledků je vždy uveden hned pod daným grafem, či tabulkou.

Otázka č. 1 – Pohlaví

Graf 1: Pohlaví

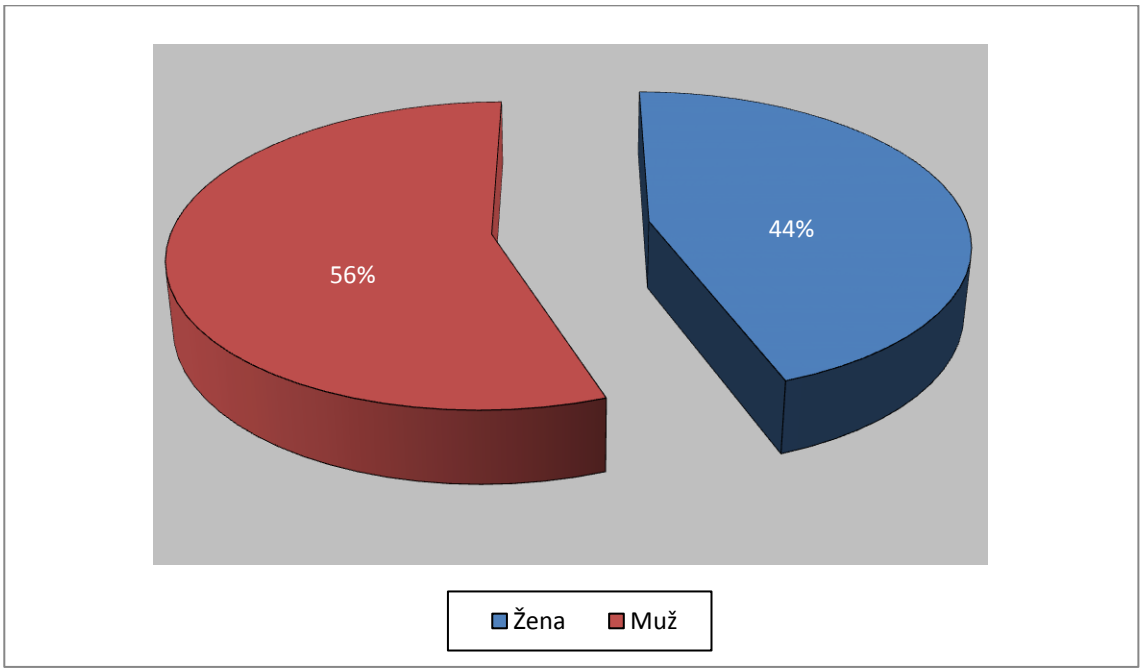

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z výsledku vyplívá, že na rozdaný dotazník a ústní rozhovor odpovědělo větší procento žen než mužů. Tato otázka byla pro respondenty povinná, museli zvolit jednu z nabízených odpovědí.

Otázka č. 2 – Věk:

Tabulka 2: Věk

Věk respondentů	Počet	Lokálně%
21	8	30,77%
22	6	23,80%
24	4	15,38%
25	3	11,54%
26	4	15,38%
29	1	3,85%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Otázka Věk, byla povinná otázka, respondent mohl napsat číselnou odpověď od 15 – 29 let, neboť v tomto intervalu je tato skupina považována za mladistvé i absolventy. Tudíž z této odpovědi můžeme vyčíst minimum a to je 21. Maximum poté je 26. Průměrná hodnota z této otázky je 23,8.

Otázka č. 3 – Dosažené vzdělání:

Graf 2: Dosažené vzdělání

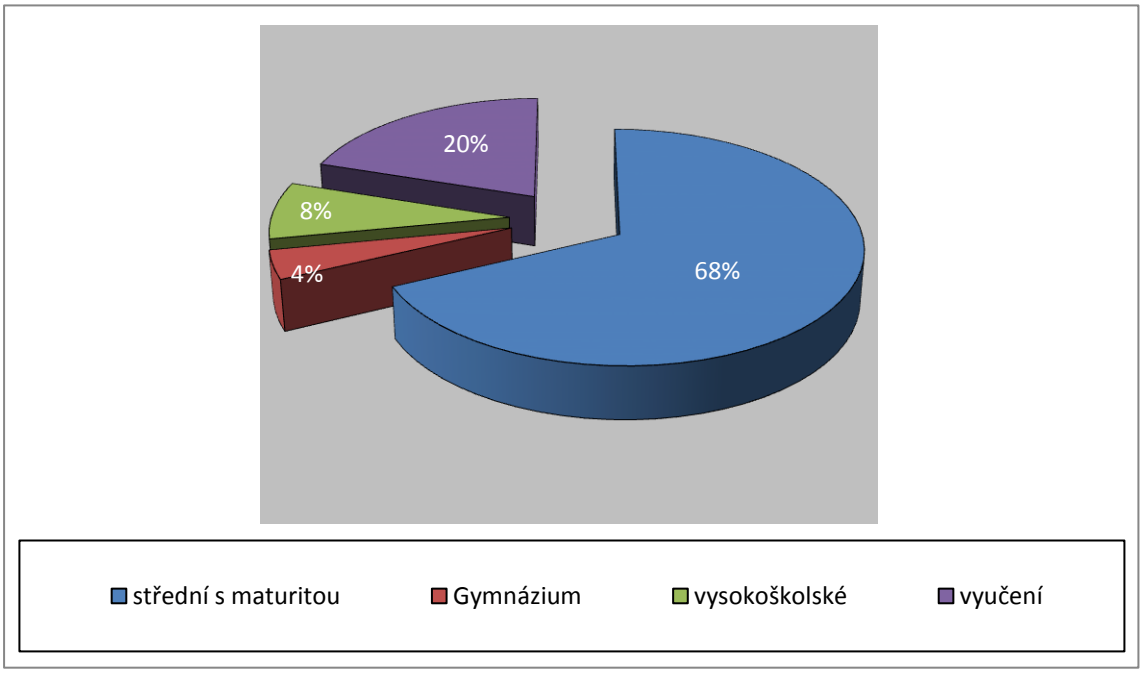

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Otázka dosažené vzdělání byla respondentům kladena jako otevřená. Respondent mohl svými slovy napsat, jeho nejvyšší dosažené vzdělání. 72% respondentů vystudovalo střední školu s maturitou. Tímto výsledkem byly potvrzeny i poznatky z praxe, kde větší část absolventů má vystudovanou střední odbornou školu s maturitou, jako jsou Obchodní akademie, Střední Zemědělská škola, Průmyslová škola.

Otázka č. 4 – Jaká je Vaše současná situace?

Tabulka 3: Jaká je Vaše současná situace?

Odpověď	Počet	Lokálně%
zvyšuji svoji kvalifikaci (např. denní forma studia)	11	42,31%
zaměstnán/a na pracovní poměr	8	30,77%
jiné	3	11,54%
mám více než jeden zaměstnanecký poměr	3	11,54%
jsem nezaměstnaný/á	1	3,85%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Respondenti mohli zvolit jednu z nabízených odpovědí. Z odpovědí vyplynulo, že nejvíce absolventů zvyšuje svoji kvalifikaci, tudíž absolventi po skončení středoškolského studia spíše dále pokračují ve vysokoškolském studiu a hned nehledají pracovní poměr.

Výzkum ukázal, že menší procento absolventů chce ihned po střední škole nastoupit do zaměstnání, větší část usiluje o vyšší kvalifikaci, a tudíž projevují zájem o získání lepšího pracovního místa než absolventi ze středních škol.

Otázka č. 5 – Spočtěte celkovou dobu v měsících, po kterou jste byl/a od ukončení školy nezaměstnaný/á.

Graf 3: Spočtěte celkovou dobu v měsících, po kterou jste byl/a od ukončení školy nezaměstnaný/á.

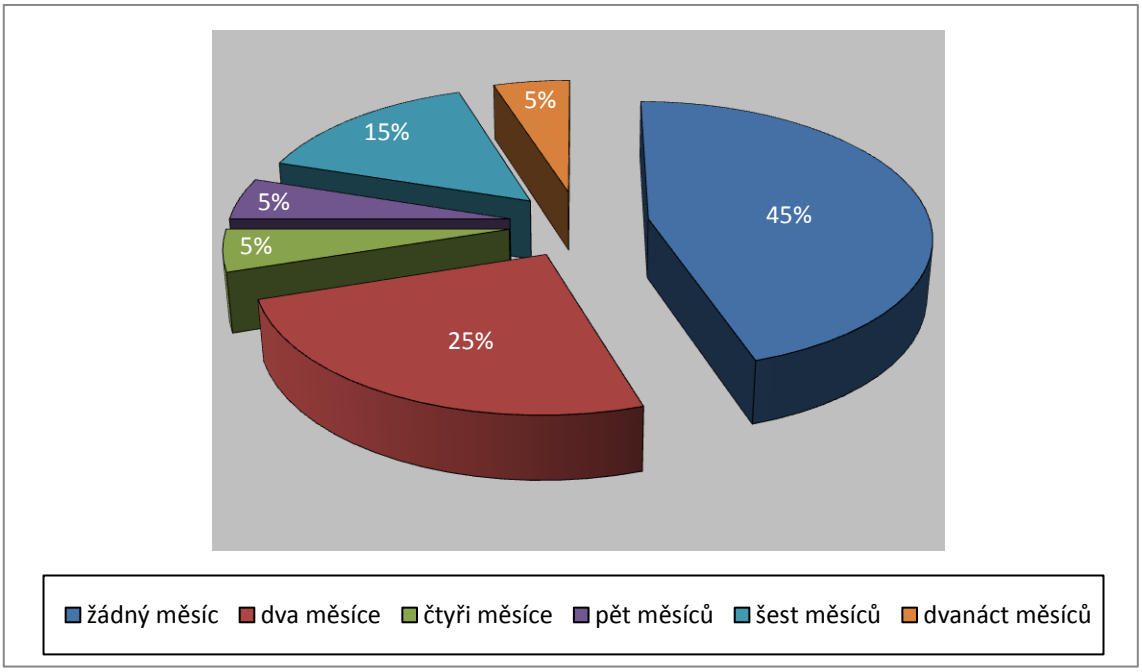

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Touto odpovědí bylo potvrzeno, že 45% respondentů uzavřelo pracovní poměr okamžitě po ukončení studia. Dalších 25% respondentů bylo zaměstnáno do dvou měsíců po ukončení studia. Celkově tedy 70% absolventů středoškolského vzdělání bylo do dvou měsíců zaměstnáno.

Otázka č. 6 – Jakým způsobem jste své první zaměstnání získal/a?

Tabulka 4: Jakým způsobem jste své první zaměstnání získal/a?

Odpověď	Počet	Lokálně%
osobně jsem učinil/a nabídku vytipovaným firmám	6	27,27%
reagoval/a jsem na inzerát	6	27,27%
pomohli mi rodiče nebo známí	3	16,64%
dostal/a jsem nabídku personálních agentur	2	9,09%
využil/a jsem nabídku personálních agentur	1	4,55%
brigáda se stala mým zaměstnáním	1	4,55%
studuji a zároveň podnikám	1	4,55%
pomocí sociální sítě (Facebook)	2	9,09%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Větší část respondentů odpověděla, že práci získala díky vlastnímu zájmu nebo pomocí inzerátu. Každý respondent osobně usiloval spíše o zaměstnání, které má vytypované a 27,27% respondentů tento cíl vyšel. Nabídky práce se vyskytují v podstatě kdekoliv.

Nejtypičtějším způsobem, jak získat zaměstnání je přes inzerát. Absolventi se k těmto možnostem lépe dostanou a tato informace, jak se ucházet o zaměstnání je pro ně spíše přístupnější než nabídky personálních agentur. V této otázce se vyskytlo nižší procento získání práce ze strany rodičů nebo známých, ale i tak 16,64% respondentů díky pomoci známých zaměstnání získalo.

Otázka č. 7 – Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru?

Graf 4: Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru?

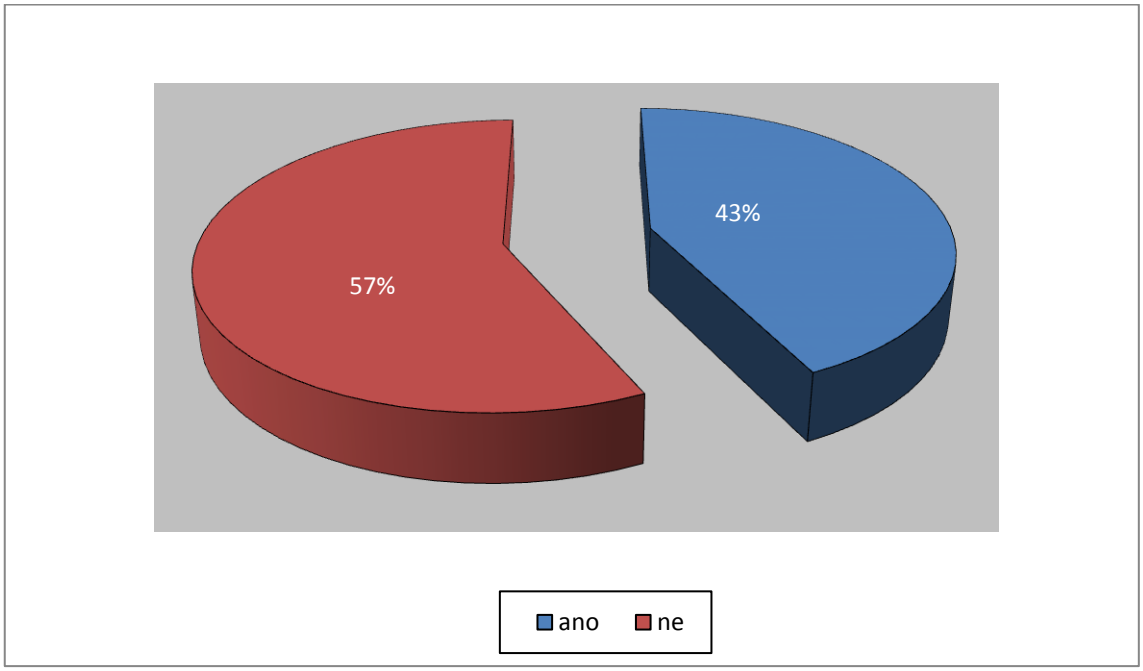

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Respondenti mohli rozhodnout mezi odpovědí „ano“ a „ne“. Graf znázorňuje, že 57% respondentů nepracuje ve svém vystudovaném oboru, zatímco 43% respondentů našlo uplatnění v oboru, který studovali. Rozdíl mezi „ano“ a „ne“ je tedy pouhých 14%.

Nelze tedy očekávat 100% pracovní uplatnění v oboru, který respondenti vystudovali. Vyskytuje se zde mnoho faktorů, které ovlivňovali volbu absolventa při rozhodování výběru zaměstnání. Faktor financí, sociální, znalostní, dovednostní, vysoká konkurence, vysoké nároky ze strany zaměstnavatele, nedostatečné znalosti v oboru a jiné. Přesto toto procentuální číslo při získání zaměstnání ve vystudovaném oboru je velké.

Otázka č. 8 – Stačily Vám Vaše odborné praktické dovednosti?

Graf 5: Stačily Vám Vaše odborné praktické dovednosti?

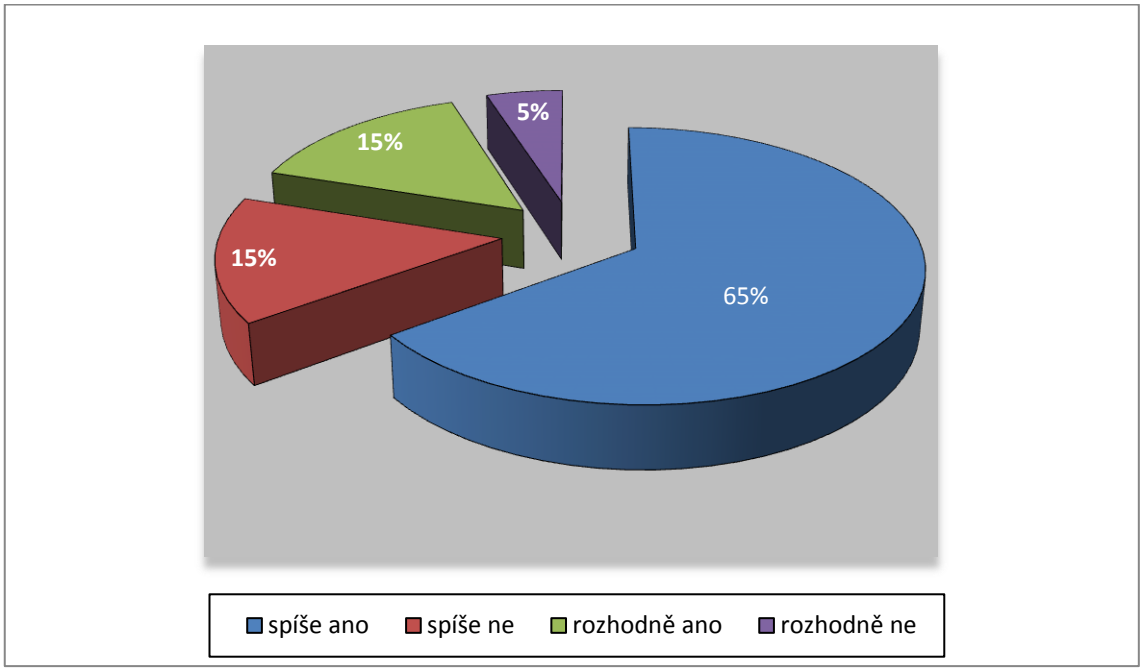

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Respondenti mohli zvolit jednu z nabízených odpovědí. Tato otázka pomohla ukázat, jak praktické znalosti absolventům stačily k získání zaměstnání. Je potěšující, že nebyla zaznamenána extra velká negativní odpověď. V tomto případě je velmi uspokojivé, že většina dotazovaných odpověděla, že jejich praktické znalosti jim spíše stačily k získání zaměstnání.

Je možno sledovat dosažení stanovených cílů, které školství domlouvá s firmami. Jedná se o přípravu absolventů do reálného života a dostatek praktických znalostí v různých oborech. Praktické dovednosti mohou absolventi získat z povinných praxí, školením, návštěvou různých průmyslových či zemědělských firem.

Odpověď spíše ne, se vyskytuje u absolventů gymnázií, kteří nemají takové možnosti získat praktické dovednosti, jako absolventi ze škol s odborným zaměřením.

Otázka č. 9 – Stačily Vám Vaše odborné teoretické dovednosti?

Graf 6: Stačily Vám Vaše odborné teoretické dovednosti?

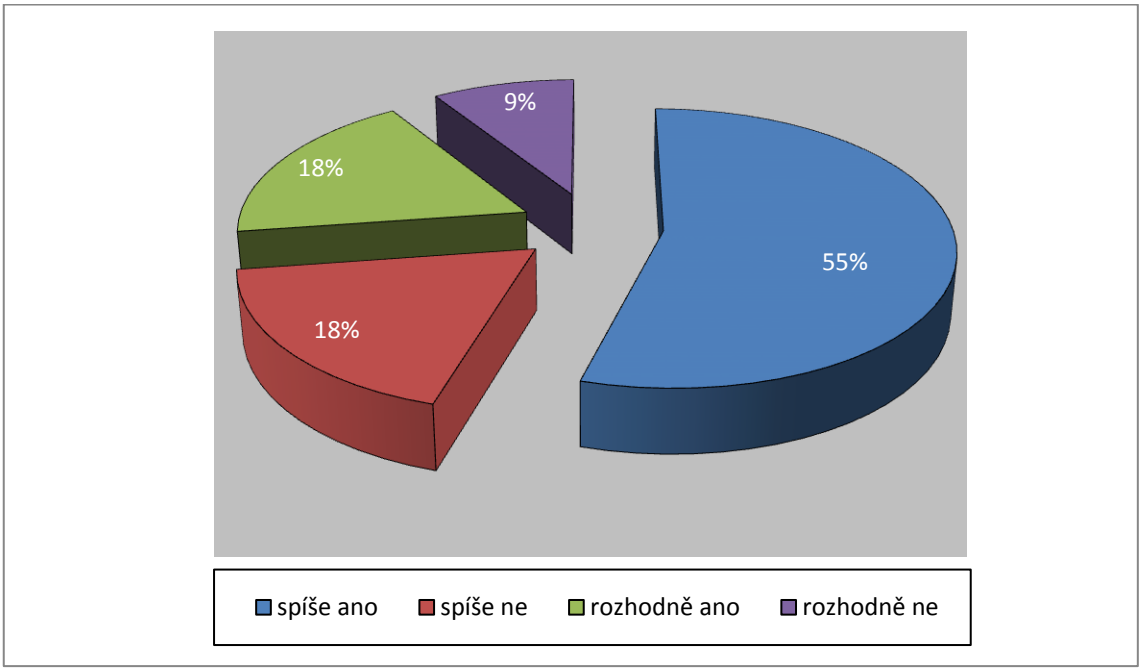

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

I v této otázce je odpověď „spíše ano“ procentuálně nejvyšší. Teoretické znalosti dotazovaných respondentů stačily k získání zaměstnání. Škola připravuje školní plán tak, aby absolventům pomohli při hledání zaměstnání.

Je tudíž potěšující, že i v další dotazované otázce je uspokojivé procento kladné odpovědi. Absolventi podle dvou dotazovaných otázek jsou vybaveni jak praktickými dovednostmi, tak i teoretickými dovednostmi, tudíž mají větší možnost se uplatnit na trhu práce.

Otázka č. 10 – V jaké oblasti Vám znalosti chyběly?

Tabulka 5: V jaké oblasti Vám znalosti chyběly?

Odpověď	Počet	Lokálně%
technika	6	23,07%
logistika	2	7,69%
praxe v administrativě	1	3,84%
jazyk	5	19,23%
odborné	4	15,38%
gastronomie	1	3,84%
lékařství	1	3,84%
bankovnictví	1	3,84%
ekonomie	3	11,58%
žádné	2	7,69%

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z této otázky byl vypracován seznam znalostí, které studentům chyběly při získání pracovního poměru. Každý kdo se o pracovní místo ucházel, nebo byl přímo na přijímacím pohovoru, se setkal s nedostatkem znalostí ať v technice, logistice nebo v cizím jazyce. Tím se nám potvrzuje, že je dobré, když firmy trochu motivují školství k tomu, aby studenty zaměřovali na požadavky, které se vyskytují na trhu práce, nebo se kterými se určitě setkají při přijímacím pohovoru.

Většinou ve čtvrtém ročníku středních škol, absolventi mají možnost prezentovat svůj životopis firmám, které škola pozvala. Tato událost pomáhá studentům si představit, jak takový pohovor může vypadat. Pozvaná firma poté ohodnotí prezentujícího studenta kladně i záporně.

Otázka č. 11 – Myslíte si, že se v budoucnu budete dále vzdělávat formou studia na vysokých školách?

Graf 7: Myslíte si, že se v budoucnu budete dále vzdělávat formou studia na vysokých školách?

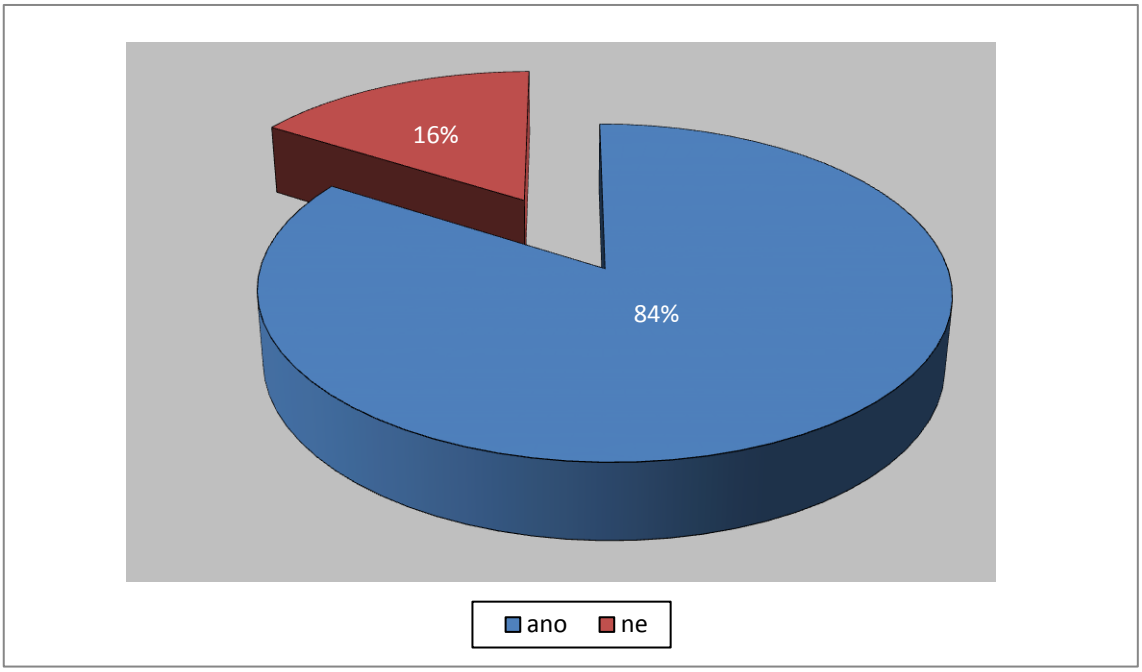

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Na základě této otázky nebylo jednoduché procentuálně vyčíslit, zda absolventi, chtějí pokračovat v budoucnu ve vzdělání. Proto bylo nutní přepracovat tuto otázku na dvě základní odpovědi a to na „ano“ a „ne“. Většina respondentů poté uvedla, že si myslí, že se budou v budoucnu dále vzdělávat. Jen 16% respondentů uvedlo, že rozhodně dál pokračovat ve vzdělání nebudou.

Detail řešení, proč absolventi nebudou v budoucnu pokračovat ve vzdělání, byl argumentován:

- získané dobré pracovní místo
- měsíční plat vyhovující
- nechuť ke studiu
- není potřeba dalšího vzdělání
- vysokoškolský titul má již každý

5.7 Interpretace a diskuze výsledků

Interpretace výsledků z dotazníků

Cílem výzkumu bylo získat základní data o nezaměstnanosti mladistvých a absolventů v ČR. Díky získání těchto dat je poté možnost provést analýzu a potvrdit, či vyvrátit hypotézy, které byly stanoveny na začátku výzkumné části této práce.

Je nutné připomenout, že vzorek byl stanoven na počet 26 respondentů z řad lidí, kteří byli mladiství nebo dokončili střední vzdělání a již se ucházeli o zaměstnání. Nejednalo se tedy o respondenty, kteří neměli žádné pracovní zkušenosti a nikdy se o zaměstnání neucházeli. Ti, kteří nepracovali a jsou nadále studenty vysokých škol, nebyli v této práci dotazováni.

Hypotéza č. 1: Nezaměstnanost mladistvých a absolventů klesá (na základě teoretické části za pomocí programů str. 20).

Pro potvrzení této hypotézy slouží jako prioritní otázka č. 11 této práce. Téměř celý vzorek dotázaných respondentů se bude v budoucnu vzdělávat. Z výsledku jasně vyplývá, že vzdělání v těchto dobách je na prvním místě a i tak to vidí respondenti. Tato hypotéza vychází i z ostatních hypotéz, neboť pojí všechny hypotézy v gradující celek. Je tedy nutné vyhodnotit i ostatní hypotézy a ještě jednou zhodnotit kompletní výsledky v závěru této práce.

Další analyzující otázkou této hypotézy byl otázka č. 4, která hovořila o současné pracovní situaci mladistvých a absolventů. Tato otázka zasahuje i do analýz ostatních hypotéz.

Poslední otázku, která měla prozkoumat tuto hypotézu, byla otázka č. 5, která zkoumala dobu nezaměstnanosti mladistvých a absolventů po skončení studia. I zde není nic, co by mělo ohrozit zvýšení nezaměstnanosti mladistvých a absolventů. Touto otázkou se potvrdilo, že mladiství a absolventi byli téměř hned po skončení studia zaměstnáni. Jen 25% respondentů zodpovědělo, že nebyli zaměstnání pouze první dva měsíce.

Shrnutí je tedy jednoznačné. Tento průzkum zcela potvrdil hypotézu, že nezaměstnanost mladistvých a absolventů pro rok 2015 klesá.

Hypotéza č. 2: Absolventům k přijetí do zaměstnání stačí praktické dovednosti získané v rámci výuky na střední škole.

Tuto hypotézu zkoumala přímo otázka č. 8, která také požadovala percentuální zjištění praktických dovedností při hledání zaměstnání. Tato doplňující otázka byla záměrně stanovena na analýzu zjištění, zda mají absolventi znalosti praktických dovedností získané ze školství. Tato otázka je důležitý stavební kámen proto, aby absolventi snadno a rychle našli zaměstnání po skončení studia.

I zde můžeme konstatovat, že tento průzkum zcela potvrzuje hypotézu a to tak, že absolventům stačili jejich praktické dovednosti k získání zaměstnání.

Jako další otázka na potvrzení této hypotézy je otázka č. 9, která požadovala percentuální zjištění teoretických dovedností při hledání zaměstnání. I v tomto případě byla odpověď rozhodující a to 55% respondentů zodpovědělo „spíše ano“, pouze 9% respondentů zodpovědělo „rozhodně ne“.

Hypotéza č. 3: Absolventi pracují ve svém vystudovaném/vyučeném oboru.

Analýza této hypotézy byla prokazována v otázce č. 4, pracujete ve svém vyučeném/vystudovaném oboru. Výsledky jsou v tomto případě dosti rovné. Odpověď „ano“ dosahuje vyššího procentuálního výsledku a to 57%. Nicméně odpověď „ne“ dosahuje 43%. Percentuálně je tato hodnota nižší, ale rozdíl mezi hodnotami je pouhých 14%. Jak již bylo popsáno dříve, nachází se zde problém toho, že vyučení nebo absolventi spíše mají zaměstnání v úplně jiném oboru, než který studovali. Tato otázka svým způsobem potvrdila hypotézu, že absolventi pracují ve svém vyučeném/vystudovaném oboru, ale za pár let tato hodnota může být opačná.

Analýza této hypotézy je v tomto případě kladná a hypotézu potvrdila.

Hypotéza č. 4: Absolventi gymnáziích a středních škol chtějí pokračovat ve vyšším vzdělání formou vysokoškolského škol.

Poslední z hypotéz měla prokázat jak je to s absolventy, jestli chtějí dále pokračovat v budoucnu ve vyšším vzdělání. Na tuto oblast byla konkrétně směřována otázka č. 11, a její výsledky měly ověřit platnost hypotézy.

Výsledky této otázky, prokazují, že ve všech případech absolventi chtějí dále v budoucnu pokračovat ve své kvalifikaci a to, zvýšit si své dosažené vzdělání.

Poslední z hypotéz byla potvrzena. Absolventi chtějí pokračovat ve vyšším vzdělání. Středoškolské vzdělání nepovažují za závěrečné a dostačující. Ve studiu pokračují na vysokých školách.

Cíl samotné práce byl jednoznačně dosažen. Programy, které pomáhají k snižování nezaměstnanosti, mají velký vliv a jejich účinnosti je vysoká. Průzkum prokázal, že nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR postupně klesá. Ve výzkumu nebyl zaznamenán jediný negativní faktor, který by tyto metody pro snížení nezaměstnanosti nedoporučoval.

V současné době se pojí různé metody snižování nezaměstnanosti mladistvých a absolventů. V praxi je čím dál více uplatňováno množství absolvovaných školení a informací ze strany školství, internetu nebo přednášky firem.

Nezaměstnanost je problém velmi atraktivní, každý rok se tato událost řeší a graficky znázorňuje. Stále Ministerstvo školství přichází s novými poznatky a metodami, jak mladistvým či absolventům pomoci při výběru, získání a ucházení o zaměstnání. Většina metod nevykazuje vždy stoprocentní úspěšnost. Jsou to formy, které se snaží určitý proces zrychlit. Investice vkládané do školství ať už ze strany státu, firem, nebo soukromých subjektů nejsou vždy využity na podporu rozvoje studentů pro získání zaměstnání.

Doporučení této práce je zavedení uvedených metod a ty v průběhu let stále zdokonalovat a zkoumat jejich výsledky. Je důležité klást důraz na spolupráci škol a jiných organizací. Zavést studenty do reálného života prostřednictvím dlouhodobějších praxí v podnicích, firmách či organizacích s různým zaměřením (průmysl, zemědělství, IT technologie,…) a tím poskytnou možnost studentům vyzkoušet si situace, které mohou nastat přímo ve výrobních procesech a pod vedením zkušených kolegů se seznámí s jejich řešením. Dalším doporučením jsou účasti v řešitelských týmech organizací. Významným prvkem jsou prezentace a doporučení prezentované v dané organizaci z hlediska zlepšení procesů, které student vnímal v průběhu své praxe. Z práce je zcela jasné, pokud bude podpora školství na straně studentů, tak riziko nezaměstnanosti u mladistvých a absolventů se může snižovat.

Dobrým přínosem by bylo, aby firmy přijímali studenty v jejich vystudovaném oboru, tím by se absolvent mohl rozvíjet, jak na pracovišti, tak by třeba docházelo i k vyšší kvalifikaci a to formou vysokých škol. Problém dnešní doby je, že je velký úpad o technické obory a většina absolventů má spíše vztah k humanitním oborům. Tento problém by se měl v příštích letech určitě řešit a měla by se nalézt metoda, jak znovu vzbudit zájem o technické obory.

ZÁVĚR

Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR je pojem, který je sledován každým rokem a často řešen. Pravdou je, že sledování této úrovně je složitý proces, neboť neexistuje zatím žádná definice toho, jak nezaměstnanost mladistvých a absolventů rapidně snížit nebo přinejmenším, jak se ji vyvarovat. Tato práce zmínila jen některé faktory, které míru nezaměstnanosti dokáží ovlivnit a procentuálně ji trochu snížit.

Nicméně je nutné konstatovat, že ačkoliv se jedná o nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR, tak naše procento nezaměstnanosti není zas tak vysoké jako v jiných zemích.

I když tato práce prokázala prakticky nízkou nezaměstnanost mladistvých a absolventů, přetrvávají otázky, které by si zasloužily další podrobné analýzy. Jedná se o úpad nezájmu o technické či jiné více náročnější práce a s tím je i spojené to, že absolventi neprojevují zájem o technické obory na vysokých školách. Dále je alarmující, že školy méně spolupracují s firmami či jinými organizacemi, které by jim mohli poskytnout jak finanční podporu, tak informace, co přesně by si absolventi mohli odnést, ze školy a neměli problém na trhu práce.

Internet jako rychlý a plnohodnotný zdroj informací pomáhá mladistvým a absolventům při hledání zaměstnání. Proč tuto pomoc nemůže nabídnout i škola? V poslední připomínce je na zvážení vnímání podpory a pomoci státu nezaměstnaným.

Opravdu závěrem chci vyjádřit, že sama jsem tuto situaci zažila, když jsem si po střední škole hledala zaměstnání. Našla jsem práci jen na třísměnný provoz a jiná možnost se mi nevyskytla. O práci jsem usilovala jen ve Středočeském kraji. V Praze se nabídek dostávalo více. Proto jsem si toto téma zvolila jako bakalářskou práci. Na základě vlastní zkušenosti a zvědavosti, jak se tato problematika dále vyvíjí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

JÍROVÁ, H. 2002. *Trh práce a politika nezaměstnanosti*. Praha: ediční vydání VŠE Praha, 2002. ISBN 80-7079-635-9

KOTÝNKOVÁ, M. 2006. *trh práce na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škole Ekonomická v Praze, nakladatelství Oeconomica, 2006. ISBN: 80-245-1149-5.
.
BUCHTOVÁ, B. A KOL. 2002. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-9006-8.

TRHLÍKOVÁ, J.; ÚLOVCOVÁ, HELENA; VOJTĚCH, JIŘÍ. *Sociální aspekty dlouhodobé nezaměstnanosti mladých lidí s nízkou úrovní vzdělání: Šetření mladistvých, kteří jsou po ukončení základní školy evidováni jako uchazeči o zaměstnání na úřadech práce ČR*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2006. ISBN 80-85118-98-X

HORA, O. *Strategie dlouhodobě nezaměstnaných: Vstupní analýza problému : (původní, rozšířená verze).* Praha: VÚPSV, Výzkumné centrum Brno, 2008. ISBN 978-80-7416-004-2

VYHLÍDAL, J; MAREŠ, P. *Měnící se rizika a šance na trhu práce: Analýza postavení a šancí vybraných rizikových skupin na trhu práce*. Praha: VÚPSV, Výzkumné centrum Brno, 2006. ISBN 80-87007-07-7

KŇAŽKO, V. *Trénink sociálních dovedností pro osoby znevýhodněné na trhu práce. Praha: Evropské sociálně zdravotní centrum Praha,* 2008. ISBN 978-80-87244-01-2

SIROVÁTKA, T. *Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin*. ED. Brno: Masarykova univerzita, fakulta Sociálních studií: GEORGETOWN, 2004. ISBN 80-210-3455-6

WILDMANNOVÁ, M. *Sociální politika.* Brno: Masarykova univerzita, fakulta Ekonomicko-správní, Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN: 80-210-3657-5

KOVÁŘ, P. *Témata – Všeobecný přehled* [online]. Praha: FRAGMENT, 2011, ISBN: 8025315770, 9788025315774.

MAREŠ, P. *Nezaměstnanost jako sociální problém*, Praha, Sociologické nakladatelství 2002, ISBN: 80-86429-08-3

KOLIBORÁ, H. Sociální politika 1. 1.vyd.Opava: Optys,2007, ISBN: 978-80-85819-62-5

MAŠTALÍŘOVÁ, D. BP – Nezaměstnanost jako problém veřejné správy

Seznam použitých zahraničních zdrojů

MISKOLCZI, M. 2010. Trends in unemployment in the Czech Republic and regions. in: Doucek, P., Chroust, G., Oškrdal, V. (eds.) idimt-2010, vol. 32, s. 219 – 228. trauner verlag, linz

Seznam použitých internetových zdrojů

BERÁNKOVÁ, K. 2004. *MPSV harmonizuje vykazování míry nezaměstnanosti s EU*. Tisková zpráva. MPSV ČR. [ONLINE]
Dostupné z www: http://www.mpsv.cz/files/clanky/272/090804a.pdf

VOJTĚCH, J. - *Nezaměstnanost* – EDU (edu.uhk.cz) [online]. Hradec Králové, katedra Ekonomie
Dostupné z: http://edu.uhk.cz/~jindrvo1/files/maek1/texty/07_nezamestnanost.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR, *Integrovaný portál MPSV, zaměstnanost*: http://portal.mpsv.cz/sz

HAVLÍČEK, D. – KRÁLÍČEK, T. 2007. *Jak měřit nezaměstnanost? V České republice se používají dvě základní metodiky pro měření nezaměstnanosti, která je ta správná?* server ihned.cz. [online]
Dostupné z: www:<http://ekonomika.ihned.cz/c3-21746810-001000_d-jak-merit-nezamestnanost

HALÁSKOVÁ, R. *Nezaměstnanost v zemích EU*, Ostrava, 2004, Ostravská univerzita, Filozofická fakulta.
Dostupné z: http://ff.osu.cz/dokumenty/opory/practrhy.doc.

INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV - Chráněné pracovní místo [online]. Brno, 2013
Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhm/apz/chranene_pracovni_dilny a_pracovni_mista

PORTÁL NAŠEINFO.CZ - *Vyrovnání se s nezaměstnaností* [online]. Praha, 2012
Dostupné z:
http://www.naseinfo.cz/clanky/prace-a-kariera/nezamestnanost/vyrovnavani-se-s-nezamestnanosti#ixzz2j3fiq9k5

MZDOVÁ PRAXE - *Pojem rekvalifikace* [online]. Praha, 2005
Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d998v974-rekvalifikace-podle-zakona-o-zamestnanosti/?search_query=$issue=3i6

NEZAMĚSTNANOST A CHUDOBA TÍŽIVĚ DOPADÁ NA MLADISTVÉ. dokument MPSV ČR, převzato ze zprávy ILO „Global Employment trends for youth―. [online] Dostupné na www: http://www.mpsv.cz/cs/3811

VOJTĚCH, J. a D. CHAMOUTOVÁ 2013, *Předběžná zpráva o nezaměstnanosti čerstvých absolventů škol ke konci dubna 2013*,

Dostupné z: http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-77

SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

Seznam grafů

Graf 1: Pohlaví

Graf 2: Dosažené vzdělání

Graf 3: Spočtěte celkovou dobu v měsících, po kterou jste byl/a od ukončení školy nezaměstnaný/á

Graf 4: Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru

Graf 5: Stačily Vám Vaše odborné praktické dovednosti

Graf 6: Stačily Vám Vaše odborné teoretické dovednosti

Graf 7: Myslíte si, že se v budoucnu budete dále vzdělávat formou studia na vysokých školách

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní parametry získaného souboru

Tabulka 2: Věk

Tabulka 3: Jaká je Vaše současná situace

Tabulka 4: Jakým způsobem jste své první zaměstnání získal/a

Tabulka 5: V jaké oblasti Vám znalosti chyběly

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – DOTAZNÍK…….....I

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

Dotazník „Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR“

„Dobrý den Vážený respondente/ko,

jmenuji se Slábová Kateřina a studuji obor Evropská hospodářsko správní studia na Univerzitě J. A. Komenského v Praze. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který bude sloužit pouze pro mé potřeby v rámci bakalářské práce. Tento dotazník je zcela anonymní.

Závěrečné výsledky budou též k dispozici v případě Vašeho zájmu.

Předem děkuji za Váš čas při vyplnění dotazníku.“

1. **Pohlaví:**
   - Muž
   - Žena

2. **Věk:**

3. **Dosažené vzdělání:**

4. **Jaká je Vaše současná situace?**
   - o zaměstnán (a) v pracovním poměru
   - o mám více než jeden zaměstnanecký poměr
   - o soukromě podnikám
   - o jsem nezaměstnaný (á)
   - o jsem na rodičovské dovolené
   - o zvyšuji svoji kvalifikaci (denní forma studia)
   - o jiná možnost, [ ] uveďte

5. **Spočtěte celkovou dobu v měsících, po kterou jste byl (a) od ukončení školy nezaměstnaný (á):**

   [ ]

6. **Jakým způsobem jste své první zaměstnání získal (a)?**
   - o reagoval (a) jsem na inzerát
   - o osobně jsem učinil (a) nabídku vytipovaným firmám
   - o pomohli mi rodiče nebo známí
   - o využil (a) jsem nabídky Úřadu práce
   - o využil (a) jsem nabídky personálních agentur
   - o dostal (a) jsem nabídku přímo od zaměstnavatele

7. **Pracujete ve svém vystudovaném/vyučeném oboru?**
   - o ano
   - o ne

8. **Stačily Vám Vaše odborné praktické dovednosti?**
   - o rozhodně ano
   - o spíše ano
   - o spíše ne
   - o rozhodně ne

9. **Stačily Vám Vaše odborné teoretické dovednosti?**
   - o rozhodně ano
   - o spíše ano
   - o spíše ne
   - o rozhodně ne

10. V jaké oblasti Vám znalosti chyběly?

11. Myslíte si, že se v budoucnu budete dále vzdělávat formou studia na vysokých školách?

- ano
- ne

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Kateřina Slábová
Obor: Evropská hospodářsko správní studia
Forma studia: kombinované studium
Název práce: Nezaměstnanost mladistvých a absolventů v ČR
Rok: 2016
Počet stran bez příloh: 58
Celkový počet stran příloh: 3
Počet titulů české literatury a pramenů: 13
Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 1
Počet internetových zdrojů: 10
Vedoucí práce: Ing. Michal Vacenovský